

Plan usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk

Opracowany przez zespół

**WGS84 Polska Sp. z o.o.
ul. Białostocka 22 lok. 30
03-741 Warszawa**

www.wgs84.pl

Spis treści

1.	Wstęp	2
1.1.	Cel i zadania <i>Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk</i>	3
1.2.	Ogólna charakterystyka miasta Płońsk	4
1.3.	Azbest i jego właściwości.....	7
1.4.	Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka	9
2.	Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.....	11
3.	Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk	19
3.1.	Metodologia przeprowadzenia inwentaryzacji	19
3.2.	Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Płońsk	22
3.2.1.	Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachów	22
3.2.2.	Rury azbestowo-cementowe	22
3.2.3.	Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków na terenie gminy	22
3.2.4.	Zbiorcze zestawienie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk.....	22
3.2.5.	Struktura rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych.....	23
3.2.6.	Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności	26
3.2.7.	Stan płyt azbestowo-cementowych	26
3.2.8.	Obiekty użyteczności publicznej	27
3.3.	Mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest.....	27
4.	Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.....	33
4.1.	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	33
4.2.	Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców miasta	33
4.3.	Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest	34
4.4.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	35
4.5.	Unieszkodliwianie odpadów azbestowych.....	35
5.	Harmonogram realizacji <i>Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk</i>	36
6.	Szacunek nakładów finansowych na realizację <i>Planu</i>	38
6.1.	Całkowite koszty realizacji <i>Planu</i>	41
6.2.	Źródła finansowania realizacji <i>Planu</i>	42
6.2.1.	Alokacja środków finansowych z budżetu gminy.....	43
6.2.2.	Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu	44
6.2.2.1.	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	44
6.2.2.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego.....	46
6.2.2.3.	Bank Ochrony Środowiska S.A.	48
6.2.2.4.	Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.	51
7.	Monitoring procesu realizacji <i>Planu</i>	52
8.	Podsumowanie	54
9.	Bibliografia	56
10.	Zestawienie załączników	58

1. Wstęp

Opracowanie niniejszego dokumentu związane jest z realizacją zapisów zawartych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*, przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 lipca 2009 roku, utrzymującego cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*. Zgodnie z jego zapisami do zadań zarządu gminy należy m.in.: gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest, przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, a także organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest.

Plan usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk składa się z ośmiu rozdziałów:

- 1 **Wstęp**, w którym omówione zostały cele i zadania *Planu*, dokonano krótkiej charakterystyki miasta Płońsk, wskazano właściwości azbestu i ich szkodliwy wpływ na zdrowie człowieka.
- 2 **Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest**, w którym opisany został stan prawny w zakresie użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 3 **Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk**, gdzie opisano metodologię przeprowadzenia inwentaryzacji, oszacowano ilość wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na terenie miasta oraz przedstawiono wyniki inwentaryzacji w odniesieniu do działek ewidencyjnych.
- 4 **Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest**, w którym omówiono planowane działania informacyjne, procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, przedstawiono wykaz firm, uprawnionych do usuwania azbestu z terenu miasta Płońsk oraz informacje o składowiskach, przyjmujących odpady azbestowe.
- 5 **Harmonogram realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk w latach 2009-2032***.
- 6 **Szacunek nakładów finansowych na realizację *Planu***, w którym oszacowano całkowite koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu miasta i wskazano potencjalne źródła finansowania bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających

azbest.

7 Monitoring procesu realizacji *Planu*, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania *Planu*.

8 Podsumowanie.

1.1. Cel i zadania *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk*

Celem opracowania *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk* jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru miasta do końca 2032 roku.

Przygotowanie *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk* poprzedzone zostało wykonaniem inwentaryzacji pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych. Wyniki inwentaryzacji zostały zgromadzone w bazie danych. Zgromadzone dane umożliwiły przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z analizą stanu płyt azbestowo-cementowych (stopnia pilności usunięcia azbestu ocenionego wizualnie).

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji oszacowano koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu miasta Płońsk oraz wskazano potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć, polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Zaproponowano także wskaźniki monitorowania realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk*.

Niniejszy plan zakłada realizację następujących zadań:

1. inwestycyjnych, zmierzających do oczyszczenia terenów miasta Płońsk z wyrobów zawierających azbest,
2. pozainwestycyjnych, polegających na:
 - a) organizowaniu kampanii informacyjnych o szkodliwości azbestu oraz bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
 - b) wdrożeniu monitoringu realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk*,
 - c) podjęciu działań w kierunku pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych dla wsparcia usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania,

d) okresowej weryfikacji i aktualizacji *Planu*.

Plan usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk (zwany także w dalszej części dokumentu *Planem*) został przygotowany z uwzględnieniem obowiązujących aktów prawnych i jest zgodny z kierunkami wyznaczonymi w *Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Płońsk do roku 2013*, *Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Płońskiego na lata 2008-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2019* i *Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Mazowieckiego* oraz *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Niniejszy dokument jest kontynuacją celów postawionych w *Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Płońsk do roku 2013*, jakimi jest bezpieczne dla zdrowia usunięcie wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie poprzez deponowanie na wyznaczonych do tego celu składowiskach. W ramach realizacji celu wyznaczono następujące zadania:

- inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest w budownictwie – przy współpracy z zainteresowanymi mieszkańcami,
- opracowanie harmonogramu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- monitoring usuwania wyrobów zawierających azbest,
- organizacja akcji edukacyjno-informacyjnej w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, skierowanej głównie do indywidualnych gospodarstw domowych.

1.2. Ogólna charakterystyka miasta Płońsk

Płońsk jest miastem powiatowym, położonym nad rzeką Płonką, w północnej części województwa mazowieckiego, 60 km od Warszawy. Miasto zlokalizowane jest wzdłuż drogi krajowej nr 7 Chyżne-Warszawa-Gdańsk i drogi krajowej nr 10 Warszawa-Bydgoszcz-Szczecin.

Powierzchnia miasta wynosi 1.160 ha¹ (12 km²). Według danych GUS na 31.12.2008 r. Płońsk zamieszkiwały 22.248 osoby², z czego 47% to mężczyźni, a 53% to kobiety. Pod względem demograficznym Płońsk jest „najmłodszym” miastem północnego Mazowsza³.

Uchwałą nr XVII/79/2003 Rady Miejskiej w Płońsku z dnia 28 października 2003 r.

¹ Bank Danych Regionalnych

² Ibidem

³ Serwis internetowy miasta Płońsk

w sprawie utworzenia jednostek pomocniczych Gminy Miasta Płońsk utworzono 13 osiedli⁴. Na terenie miasta zaznacza się pięć dużych, zwartych osiedli mieszkaniowych. Na północ od rzeki Płonki usytuowane są: Osiedle Wiejska i Osiedle Sadyba, zaś na południe: Osiedle Płocka I, Osiedle Płocka II i Osiedle Toruńskie⁵. Północna część miasta wykorzystywana jest rolniczo, w południowej części miasta znajduje się powstała w latach 70-tych dzielnica przemysłowa, z pełną infrastrukturą techniczną, łącznie z bocznicami kolejowymi. Obszary rekreacyjne w mieście to głównie: tereny zieleni w dolinie Płonki, okolice zbiornika Rutki i południowo-wschodni kraniec miasta, gdzie usytuowane są ogródki działkowe.

Płońsk stanowi ważny węzeł komunikacyjny dla komunikacji krajowej. Przez Płońsk przebiegają drogi łączące Warszawę m.in. z Olsztynem, Toruniem, Bydgoszczą, Trójmiastem oraz, obecnie o niewielkim znaczeniu, niezelektryfikowana linia kolejowa relacji Sierpc-Płońsk-Nasielsk⁶. Miasto leży w strefie oddziaływania metropolii warszawskiej i Płocka.

Korzystne położenie w obszarze aglomeracji warszawskiej oraz odpowiednie połączenia komunikacyjne przyciągają do Płńska inwestorów. W Płońsku według danych GUS na koniec 2008 r., zarejestrowanych było 2.358 podmiotów gospodarczych, z czego w sektorze publicznym 84 podmioty, a w sektorze prywatnym 2.274 podmiotów⁷.

Miasto osiąga bardzo wysokie lokaty w ogólnokrajowych rankingach, co świadczy o jego trwałym rozwoju. Płońsk zajął I miejsce w konkursie „Samorząd Przyjazny Oświacie 2005” pod patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego. W 2006 roku Płońsk był także Stolicą Kulturalną Mazowsza. Pracownia Dokumentacji Dziejów Miasta, utrwalająca przeszłość i teraźniejszość ziemi płońskiej, otrzymała I miejsce w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania 2009 r. Usługi Społeczne” w dziedzinie kultura. Miasto prowadzi także akcje społeczne, które mieszkańcy docenili nadając „Złotą Odznakę Honorową Urzędowi Miejskiemu w Płońsku w uznaniu za wybitne zasługi dla Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów”.

Miasto Płońsk dysponuje dobrą bazą edukacyjną. Na terenie miasta funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja i licea oraz Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Zarządzania i Prawa w Warszawie.

Mieszkańcy Płńska aktywnie uczestniczą w życiu miasta. Korzystając z portali internetowych wymieniają się informacjami i spostrzeżeniami na temat miasta („Forum

⁴ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Płońsk

⁵ Plan Miasta Płońsk

⁶ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasto Płońsk

⁷ Bank Danych Regionalnych

Płońsk”, „Płońsk24.pl”). Ukazuje się także prasa lokalna, m.in. Płońszczan Press i Życie Płońskie. Dużą popularnością w Płońsku cieszy się grupa taneczna „Mażoretki”, Młodzieżowa Orkiestra Dęta oraz Ludowy Zespół Artystyczny „Płońsk”. Zaznacza się także działalność kulturalna bibliotek publicznych, które poza działalnością podstawową organizują dyskusje nad książką, spotkania z pisarzami, konkursy plastyczne i literackie, wystawy itp⁸.

Prawa miejskie Płońskowi nadał książę mazowiecki Siemowit, pomiędzy 1399 a 1412 rokiem. W związku z długą i bogatą historią miasta, na szczególną uwagę zasługują:

- układ urbanistyczny miasta wraz ze znajdującą się na tym terenie zabudową i wylotami ulic,
- kościół parafialny pw. św. Michała Archanioła (mury, dzwonnica oraz całe wyposażenie wewnątrz),
- wczesnośredniowieczne grodzisko, pozostałość XI-wiecznego zwanego dawniej Górą Szwedzką lub Górą Łysą, obecnie funkcjonuje jako Góra Kawałkowskiego bądź Góra Kabana,
- zespół podworski z XIX /XX w,
- więzienie, obecnie Areszt Śledczy,
- kamienice z XIX w., usytuowane przy Placu 15-go Sierpnia 4 i 21,
- zespół cmentarza parafialnego.

Rozwój miasta prowadzony jest w oparciu o *Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Płońska na lata 2005-2013*, mający głównie na celu poprawę jakości życia mieszkańców Płońska poprzez społeczno-gospodarczy i przestrzenny rozwój miasta. Według analizy SWOT przeprowadzonej na potrzeby *Miejskiego Planu Rewitalizacji Płońska na lata 2005-2013*, najbardziej istotną szansą rozwojową miasta Płońsk jest ścisła współpraca z okolicznymi gminami i wykorzystanie zasobów regionu w zakresie rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia i kultury.

Obszar całego miasta jest włączony w system Zielonych Płuc Polski. Na wschód od miasta przebiega korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym towarzyszący rzece Wkrze, do której wpada Płonka⁹.

Na terenie miasta działa mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczalnia poddaje obróbce mechanicznej, biologicznej ze wspomaganiami chemicznymi 100% odprowadzanych miejskich ścieków. System kanalizacji sanitarnej jest dość dobrze rozwinięty po stronie północnej rzeki Płonki, w dzielnicy przemysłowej i częściowo centralnej części miasta. Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 54 km,

⁸ Oficjalny Serwis Informacyjny Starostwa Powiatowego w Płońsku

⁹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Płońska na lata 2005-2013

skanalizowane jest ok. 60% powierzchni miasta. Ochronę środowiska propaguje się także poprzez akcje edukacyjne, m.in. w ramach edukacji leśnej.

Wywóz nieczystości stałych realizowany jest na składowisko odpadów stałych we wsi Dalanówek, położonej na terenie Gminy Płońsk w odległości ok. 8 km od miasta. Według *Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Płońsk do roku 2013* wszyscy mieszkańcy na obszarze gminy zostaną w przyszłości objęci selektywną zbiórką odpadów. W tym celu w roku 2010 zostanie oddany do użytku Zakład Przerobu Odpadów (sortownia i kompostownia).

1.3. Azbest i jego właściwości

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolityowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu. Wzory chemiczne poszczególnych odmian azbestu zostały przedstawione poniżej:

chryzotyl	$Mg_6[(OH)_8Si_4O_{10}]$
krokidolit	$Na_2Fe_3Fe_2[(OH)Si_4O_{11}]_2$
amozyt	$(Fe,Mg)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
antiofillit	$(Mg,Fe)_7[(OH)Si_4O_{11}]_2$
tremolit	$Ca_2Mg_5[(OH)Si_4O_{11}]_2$
aktynolit	$Ca_2(Mg)[(OH)Si_4O_{11}]_2$

Azbest chryzotylowy krystalizuje się w postaci rurek, a azbesty amfibolowe przyjmują formę grubszych, pręcikowatych kryształów. Włókna azbestu są wiązkami zbudowanymi z dużej liczby (nawet do kilku tysięcy, a niekiedy nawet kilkudziesięciu tysięcy) włókien elementarnych. W tych wiązkach pojedyncze kryształy azbestu są spojone za pomocą węglanu wapniowego.

Największe zastosowanie przemysłowe miał azbest serpentynowy (chryzotylowy), tworzący cienkie żyły w serpentynitach, o giętkich włóknach (do 0,1 μm grubości), odpornych na działanie czynników chemicznych, wysokich temperatur oraz na ścieranie,

a także źle przewodzących ciepło i elektryczność. Używany był do wyrobu tkanin ogniotrwałych, okładzin ciernych, szczęk hamulcowych, farb ogniotrwałych, materiałów izolacyjnych oraz niepalnych materiałów budowlanych.

Azbest amfibolowy charakteryzuje się dużą kwasoodpornością. Jest znacznie mniej rozpowszechniony w przyrodzie. Wykorzystywany był w przemyśle chemicznym.

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest stosunkowo powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była eksploatacja azbestu na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościową wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.
2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych¹⁰.

W Polsce wyroby z klasy II były wykorzystane do produkcji płyt azbestowo-cementowych jako materiał budowlany, otrzymywany w wyniku prasowania mieszaniny cementu z włóknami azbestowymi, głównie w postaci płyt płaskich, falistych oraz rur azbestowo-cementowych. Płyty płaskie i faliste wykorzystywane były do krycia dachów, rzadziej do elewacji budynków gospodarczych i mieszkalnych czy przemysłowych. W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo-cementowe, tj. rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przewody kominowe czy zsypy w budynkach wielokondygnacyjnych.

W Polsce na pokrycia dachowe stosowano głównie płyty faliste, w mniejszym stopniu płyty płaskie. Płyty faliste produkowane były głównie w zakładzie ZWAC „Izolacja”

¹⁰ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001

w Małkini, a płyty płaskie w Zakładach Wyrobów Azbestowo-Cementowych w Wierzbicy, Szczucinie, Trzemesznie i Ogrodzieńcu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*. W Unii Europejskiej stosowanie azbestu zostało zakazane z dniem 1 stycznia 2005 r.

W rządowym *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* okres trwałości płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie określono na co najmniej 30 lat.

1.4. Szkodliwy wpływ azbestu na zdrowie człowieka

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach.

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotyłu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu¹¹.

¹¹ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główną patologią zawodową pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna, technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyłe, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu¹². Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

¹² *Ibidem*

2. Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest

Na mocy *ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* w celu wyeliminowania produkcji, stosowania oraz obrotu wyrobami zawierającymi azbest zakazano wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyrobów zawierających azbest i azbestu, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.

Definicja azbestu

Zgodnie z *ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*, azbestem nazywane są następujące włókniste krzemiany:

1. azbest chryzotylowy, nr CAS 12001-29-5,
2. azbest krokidolitowy, nr CAS 12001-28-4,
3. azbest amozytowy (gruenerytowy), nr CAS 12172-73-5,
4. azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5,
5. azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6,
6. azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4.

Azbest jako substancja szczególnie niebezpieczna

W *ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* zabroniono wprowadzania do obrotu lub ponownego wykorzystywania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska. Substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska jest m.in. azbest.

Powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności, a instalacje lub urządzenia, w których jest lub był wykorzystywany azbest, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których były lub są wykorzystywane te substancje.

Oznakowanie wyrobów zawierających azbest

Na mocy *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub*

jest wykorzystywany azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, powinien je poddawać przeglądom w celu oznakowania azbestu w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest lub wyroby zawierające azbest, oznakowanie umieszcza się w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajduje, dodając ostrzeżenie „Pomieszczenie zawiera azbest”. Wzór oznakowania został zamieszczony w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Inwentaryzacja wyrobów azbestowych

Obowiązek inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wynika z art. 162 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska*. Wykorzystujący substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym wyroby zawierające azbest, powinien okresowo przedkładać marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania. Osoby fizyczne, niebędące przedsiębiorcami, powinny przedkładać informację odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest, poprzez sporządzenie spisu z natury. Wynik inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest i miejsce ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, powinien zostać ujęty w informacji przygotowanej według wzorów zamieszczonych w załączniku do rozporządzenia, stanowiących załączniki nr 2 i 3 do niniejszego dokumentu. Informacja powinna zostać sporządzona w 2 egzemplarzach. Jeden egzemplarz powinien zostać przedłożony marszałkowi województwa, a drugi egzemplarz powinien być przechowywany przez okres jednego roku do czasu sporządzenia następnej informacji.*

Inwentaryzacja podlega corocznej aktualizacji w terminie **do 31 stycznia każdego roku**.

Na mocy art. 162 ust. 6 *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska* wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenia dla środowiska, w tym wyrobów zawierających

azbest. Zgodnie z przepisami wykonawczymi, zawartymi w *rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska*, informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta powinien przedkładać marszałkowi województwa do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy, zgodnie z formularzem, zamieszczonym w załączniku nr 5 do niniejszego dokumentu. Informacja powinna być przedkładana w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych oraz w formie pisemnej.

Sukcesywne eliminowanie azbestu

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, azbest podlega sukcesywnej eliminacji, a sposób postępowania z eliminowanymi odpadami został określony w *ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r.* Przepisami *rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest*, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.**

Obowiązki właściciela nieruchomości

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów.

Z przeprowadzonej kontroli okresowej powinna zostać sporządzona w dwóch egzemplarzach *Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*, zawartego w załączniku nr 4 do niniejszego dokumentu. Jeden egzemplarz oceny łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest, obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej powinien być przechowywany przez wypełniającego formularz, natomiast drugi egzemplarz oceny powinien zostać przekazany właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

Właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości obowiązany jest zgłosić prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej.

Obowiązki wykonawcy prac, polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, wykonawca prac polegających na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zobowiązany jest do uzyskania odpowiednio zezwolenia, pozwolenia, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenia organowi informacji o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania, opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- a) identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
- b) informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
- c) zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- d) ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza.

Wykonawca prac, przed przystąpieniem do prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, a także z terenu prac, obowiązany jest do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Zgłoszenie to powinno zawierać w szczególności:

1. rodzaj lub nazwę wyrobów zawierających azbest według grup wyrobów określonych w odrębnych przepisach,
2. termin rozpoczęcia i planowanego zakończenia prac,
3. adres obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej,
4. kopię aktualnej oceny stanu wyrobów zawierających azbest,

5. określenie liczby pracowników, którzy przebywać będą w kontakcie z azbestem,
6. obowiązek wykonawcy prac do przedłożenia nowego zgłoszenia w przypadku zmiany warunków prowadzenia robót.

W celu zapewnienia warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania, wykonawca prac obowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie osłon zabezpieczających przenikanie azbestu do środowiska,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m, przy zastosowaniu osłon zabezpieczających przed przenikaniem azbestu do środowiska,
3. umieszczenia w strefie prac w widocznym miejscu tablic informacyjnych o następującej treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”; w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit treść tablic informacyjnych powinna być następująca: „Uwaga! Zagrożenie azbestem – krokidolitem”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających do minimum emisję azbestu do środowiska,
5. zastosowania w obiekcie, gdzie prowadzone są prace, odpowiednich zabezpieczeń przed pyleniem i narażeniem na azbest, w tym uszczelnienia otworów okiennych i drzwiowych, a także innych zabezpieczeń przewidzianych w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
6. codziennego usuwania pozostałości pyłu azbestowego ze strefy prac przy zastosowaniu podciśnieniowego sprzętu odkurzającego lub metodą czyszczenia na mokro,
7. izolowania pomieszczeń, w których zostały przekroczone dopuszczalne wartości stężeń pyłu azbestowego dla obszaru prac, w szczególności izolowania pomieszczeń w przypadku prowadzenia prac z wyrobami zawierającymi krokidolit,
8. stosowania zespołu szczelnych pomieszczeń, w których następuje oczyszczenie pracowników z azbestu (komora dekontaminacyjna), przy usuwaniu pyłu azbestowego przekraczającego dopuszczalne wartości stężeń,
9. zapoznania pracowników bezpośrednio zatrudnionych przy pracach z wyrobami zawierającymi azbest lub ich przedstawicieli z planem prac, a w szczególności z wymogami dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie wykonywania prac.

Prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest powinny być prowadzone w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska oraz powodujący zminimalizowanie pylenia. Po wykonaniu prac, wykonawca prac ma obowiązek złożenia właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urzędnika budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest

pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych. Oświadczenie to powinno być przechowywane przez okres co najmniej 5 lat.

Ochrona pracowników przed szkodliwym działaniem azbestu

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów pracodawca zatrudniający pracowników przy zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów albo innych materiałów zawierających azbest jest obowiązany zapewnić ochronę pracowników przed szkodliwym działaniem włókien azbestu i pyłu zawierającego azbest.

W Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy określono najwyższe dopuszczalne stężenie pyłów, zawierających azbest:

Tabela nr 1.
Dopuszczalne stężenia pyłów zawierających azbest

Lp.	Nazwa czynnika szkodliwego dla zdrowia	Najwyższe dopuszczalne stężenie	
		mg/m ³	włókien [cm ³]
1	pyły zawierające azbest chryzotylowy oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu, np. antygoryt włóknisty		
	- pył całkowity ¹	1	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,2
2	pyły zawierające krokydolit		
	- pył całkowity ¹	0,5	-
	- włókna respirabilne ³	-	0,2

¹ Pył całkowity - zbiór wszystkich cząstek otoczonych powietrzem w określonej objętości powietrza.

³ Włókna respirabilne - włókna o długości powyżej 5 μm o maksymalnej średnicy poniżej 3 μm i o stosunku długości do średnicy > 3.

Odpady zawierające azbest

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, azbest został zaliczony do kategorii odpadów niebezpiecznych (C25). Odpady azbestowe zostały umieszczone w następujących grupach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów :

- 06 07 01* Odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* Odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* Odpady zawierające azbest
- 10 13 09* Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych
- 15 01 11* Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi
- 16 01 11* Okładziny hamulcowe zawierające azbest
- 16 02 12* Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest
- 17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych. Zgodnie z *ustawą z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych*, do materiałów niebezpiecznych stosowane są przepisy umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.

Jednolity tekst umowy ADR został ogłoszony w *oświadczeniu rządowym z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r.* W klasie 9, obejmującej materiały i przedmioty, które podczas przewozu stwarzają zagrożenie inne niż materiały objęte tytułami pozostałych klas, wymieniono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu. W grupie 2.2.9.1.4 umieszczono materiały, które wdychane w postaci drobnego pyłu mogą zagrażać zdrowiu, obejmują azbest i zawierające go mieszaniny.

Zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*, wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszego dokumentu, a transport wyrobów i odpadów zawierających azbest, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska. Przed załadowaniem przygotowanych odpadów zawierających azbest środek transportu powinien być oczyszczony z elementów umożliwiających uszkodzenie opakowań w trakcie transportu. Ładunek odpadów

zawierających azbest powinien być tak umocowany, aby w trakcie transportu nie był narażony na wstrząsy, przewracanie lub wypadnięcie z pojazdu.

Ewidencja odpadów niebezpiecznych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, ewidencja powinna obejmować następujące dokumenty:

1. karty ewidencji odpadu, prowadzonej dla każdego rodzaju odpadu odrębnie (załącznik nr 6),
2. karty przekazania odpadu (załącznik nr 7).

Składowanie odpadów zawierających azbest

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwane odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Jednostkowe stawki opłat za umieszczenie odpadów na składowisku, obowiązujące w 2009 roku, określono w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.

Tabela nr 3.

Jednostkowe stawki opłat za umieszczenie na składowisku odpadów zawierających azbest

Kod odpadu	Podgrupy i rodzaje odpadów	Stawka zł/Mg
06 07 01*	Odpady azbestowe z elektrolizy	45,91
06 13 04*	Odpady z przetwarzania azbestu	45,91
10 11 81*	Odpady zawierające azbest	45,91
10 13 09*	Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych	45,91
15 01 11*	Opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest), włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	45,91
16 01 11*	Okładziny hamulcowe zawierające azbest	45,91
16 02 12*	Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest	45,91
17 06 01*	Materiały izolacyjne zawierające azbest	0,00
17 06 05*	Materiały konstrukcyjne zawierające azbest	0,00

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, składowiska odpadów lub wydzielone kwatery przeznaczone do wyłącznego składowania odpadów oznaczonych kodami 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest i 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest w postaci nieprzekształconej, powinny być budowane w specjalnie wykonanych zagłębieniach terenu ze ścianami bocznymi zabezpieczonymi przed osypywaniem się. Każdorazowo po złożeniu odpadów, powierzchnia składowisk jest zabezpieczana przed emisją pyłów przez przykrycie izolacją syntetyczną lub warstwą gruntu. Składowanie odpadów, powinno być zakończone na poziomie 2 m poniżej poziomu terenu otoczenia, a następnie wypełnione gruntem do poziomu terenu.

3. Inwentaryzacja płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk

W ramach opracowania *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk* przeprowadzona została inwentaryzacja obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi. Inwentaryzacją nie zostały objęte wyroby zawierające azbest z klasy I (wyroby miękkie).

3.1. Metodologia przeprowadzenia inwentaryzacji

Inwentaryzacja została przeprowadzona w trakcie wizyt terenowych z wykorzystaniem podkładów mapowych w następujących etapach:

Etap 1: przygotowanie wydruków ortofotomapy

Na podstawie ortofotomapy i dodanej siatki ulic przygotowane zostały wydruki, które posłużyły jako materiał pomocniczy do przeprowadzenia inwentaryzacji.

Etap 2: wizyty terenowe

Inwentaryzacja przeprowadzona została w trakcie wizyt terenowych na podstawie oceny wizualnej z wykorzystaniem wydruków z ortofotomapy. Zadaniem inspektorów terenowych było zaznaczenie na wydruku obiektów, które są pokryte płytami azbestowo-cementowymi.

Adresy budynków (tam gdzie to było możliwe) pokrytych płytami azbestowo-

cementowymi pozyskane zostały w terenie przez inspektorów terenowych.

W trakcie prac terenowych inspektorzy zgromadzili następujące dane dla każdego z obiektów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

1. typ płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycie dachowe obiektów,
2. stopień nachylenia dachu spośród 2 następujących: płaski i skośny.
3. stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności oceniony wizualnie).

Mogą występować pojedyncze przypadki, w których niemożliwe było na podstawie wizyty terenowej stwierdzenie typu pokrycia dachu płaskiego.

Stan płyt azbestowo-cementowych został określony wizualnie w trakcie prac terenowych w oparciu o wymagania zawarte w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* zawartej w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (załącznik nr 4), w grupach obejmujących:

1. sposób zastosowania azbestu - pokrycia dachowe i elewacyjne zaklasyfikowano jako pozostałe wyroby zawierające azbest (10 punktów),
2. rodzaj azbestu – przyjęto, iż w materiałach stosowanych w budownictwie występuje azbest chryzotylowy (5 punktów),
3. strukturę powierzchni wyrobu z azbestem – przyjęto, iż widoczne pęknięcia – 30 punktów) płyty niepopękane i niepomalowane – 10 punktów, płyty pomalowane i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna – 0 punktów,
4. stan zewnętrzny wyrobu z azbestem dla dużych uszkodzeń przyjęto – 30 punktów, małych uszkodzeń – 10 punktów, a dla braku uszkodzeń – 0 punktów,
5. możliwość uszkodzenia wyrobu z azbestem przyjęto, iż jeżeli płyty są przedmiotem prac – 15 punktów, jeżeli wyrób jest narażony na uszkodzenia – 10 punktów, a przy braku wpływów zewnętrznych – 0 punktów,
6. sposób wykorzystania pomieszczenia – przyjęto, iż obiekty użyteczności publicznej, tj. szkoła, przedszkole, urząd, szpital są regularnie wykorzystywane (30-35 punktów),
7. usytuowanie wyrobu nie było brane pod uwagę, ze względu na objęcie inwentaryzacją zewnętrznych części obiektów.

Powyższa ocena ma charakter uznaniowy i subiektywny. Nie zdejmuje ona z właścicieli nieruchomości obowiązku dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Obowiązki właściciela nieruchomości zawierającej azbest zostały opisane w punkcie 2 *Prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest*.

Etap 3: prace kameralne

W kolejnym etapie w trakcie prac kameralnych na podstawie danych przekazanych przez inspektorów terenowych i podkładu mapowego zaznaczone zostały budynki pokryte płytami azbestowo-cementowymi. Dodatkowo dołączona została informacja o typie płyt azbestowo-cementowych, stopniu nachylenia dachu i stanie płyt azbestowo-cementowych.

Powierzchnia dachu pokrytego płytami azbestowo-cementowymi została obliczona w oprogramowaniu geoinformatycznym na podstawie obrysu budynku z uwzględnieniem informacji o stopniu nachylenia dachu. Szacunkowy błąd statystyczny przeliczenia powierzchni dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi z wykorzystaniem opisanych metod i narzędzi może wynosić $\pm 7\%$.

Etap 4: opracowanie bazy danych

W wyniku przeprowadzonych prac terenowych i kameralnych oraz z uwzględnieniem materiałów pozyskanych z Urzędu Miasta powstała baza danych zawierająca następujące dane:

1. graficzne:
 - a) obiekty pokryte azbestem,
 - b) siatka ulic,
2. opisowe:
 - a) numery działek ewidencyjnych,
 - b) nazwy ulic,
 - c) adresy budynków,
 - d) typ płyt azbestowo-cementowych w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - e) stopień nachylenia dachu w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - f) stan płyt azbestowo-cementowych (stopień pilności usunięcia azbestu) w odniesieniu do pojedynczego budynku,
 - g) typ własności w odniesieniu do pojedynczego budynku.

Baza danych w formie elektronicznej jest integralną częścią *Planu*.

3.2. Ilość wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Płońsk

3.2.1. Płyty azbestowo-cementowe stanowiące pokrycia dachów

Na podstawie danych zgromadzonych podczas inwentaryzacji, oszacowano, iż powierzchnia dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi wynosi 54.611 m², z czego 95% stanowią płyty faliste, a 5% płyty płaskie.

Tabela nr 4.

Powierzchnia płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachów

Lp.	Typ	Ilość [m ²]
1	płyty azbestowo-cementowe faliste	51 798
2	płyty azbestowo-cementowe płaskie	2 813
	Razem	54 611

3.2.2. Rury azbestowo-cementowe

Z inwentaryzacji przeprowadzonej przez Urząd Miasta wynika, iż w wodociągach miejskich wykorzystywane są rury azbestowo-cementowe. Rury azbestowo-cementowe znajdują się w następujących lokalizacjach:

- ul. Płocka i część ul. Kolejowej: rury o średnicy 300, 150, 100 mm, o łącznej długości 1420 m,
- ul. ZWM: rury o średnicy 100 mm, o łącznej długości 530 m,
- ul. Mazowiecka: rury o średnicy 350 mm, o łącznej długości 580 m.

3.2.3. Płyty azbestowo-cementowe w elewacjach budynków na terenie gminy

Z inwentaryzacji przeprowadzonej przez Urząd Miasta wynika, iż w elewacjach budynków zlokalizowanych na terenie gminy nie występują płyty azbestowo-cementowe.

3.2.4. Zbiorcze zestawienie ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk

Łączna powierzchnia pokryć dachowych płytami azbestowo-cementowymi wynosi 54.611 m².

Wykorzystując dane zawarte w tabeli nr 4 wykonano przeliczenie powierzchni pokryć dachowych z płyt azbestowo-cementowych z [m²] na [Mg] przy założeniu, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 0,011 Mg. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 5.

Tabela 5.

Zestawienie zbiorcze ilości wyrobów azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk

Lp.	Miejsce występowania	Ilość [Mg]
1	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi falistymi	570
2	pokrycia dachów płytami azbestowo-cementowymi płaskimi	31
	Razem	601

Z przeprowadzonej inwentaryzacji wynika, iż na terenie miasta Płońsk znajduje się 601 Mg płyt azbestowo-cementowych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni miasta daje 50 Mg/km².

Szczegółowe zestawienie otrzymanych wyników inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest z wykorzystaniem opisanej metodologii zostały przedstawione w tabeli nr 18, będącej załącznikiem nr 9 do niniejszego dokumentu.

3.2.5. Struktura rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych

Strukturę rozmieszczenia pokryć dachowych budynków wykonanych z płyt azbestowo-cementowych w podziale na poszczególne ulice miasta przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela nr 6.

Wyniki inwentaryzacji w podziale na ulice Płońska

Lp.	Nazwa ulicy	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Udział [%]
1	1 Maja	880	10	1,6
2	19 Stycznia	1 582	17	2,9
3	40-lecia PRL	615	7	1,1
4	Andersa	110	1	0,2
5	Baczyńskiego	785	9	1,4
6	Bema	137	2	0,3
7	Berlinga	164	2	0,3
8	Fiołkowa	320	4	0,6
9	Ford I	287	3	0,5

Lp.	Nazwa ulicy	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Udział [%]
10	Galileusza	229	3	0,4
11	Gałczyńskiego	190	2	0,3
12	Graniczna	517	6	0,9
13	Grunwaldzka	655	7	1,2
14	Grunwaldzka, ogródki działkowe	137	2	0,3
15	Hiacyntowa	488	5	0,9
16	Jesionowa	216	2	0,4
17	Jędrzejewicza	323	4	0,6
18	Kalinowa	769	8	1,4
19	Klonowa	55	1	0,1
20	Kolejowa	1 018	11	1,9
21	Konopnickiej	399	4	0,7
22	Kościuszki	216	2	0,4
23	Kruczkowskiego	378	4	0,7
24	Kwiatowa	693	8	1,3
25	Lipowa	72	1	0,1
26	Maczka	139	2	0,3
27	Magnolii	178	2	0,3
28	Makowa	154	2	0,3
29	Makuszyńskiego	185	2	0,3
30	Malinowa	416	5	0,8
31	Mazowiecka	2 796	31	5,1
32	Mickiewicza	289	3	0,5
33	Młodzieżowa	3 205	35	5,9
34	Nadrzeczna	397	4	0,7
35	Ogrodowa	322	4	0,6
36	Parkowa	846	9	1,5
37	Piaskowa	608	7	1,1
38	Plac u zbiegu Warszawskiej, Wyszogrodzkiej, Targowej i ZWM	171	2	0,3
39	Płocka	3 733	41	6,8
40	Południowa	549	6	1
41	Prosta	357	4	0,7
42	Prusa	191	2	0,3
43	Przejazd	288	3	0,5
44	Przemysłowa	95	1	0,2
45	Robotnicza	321	4	0,6
46	Różana	151	2	0,3
47	Róży Luksemburg	296	3	0,5
48	Rzemieślnicza	88	1	0,2
49	Sienkiewicza	13 868	153	25,4
50	Sikorskiego	47	1	0,1
51	Skarżyńska	156	2	0,3
52	Składowa	289	3	0,5

Lp.	Nazwa ulicy	Ilość [m ²]	Ilość [Mg]	Udział [%]
53	Szczęśliwa	761	8	1,4
54	Środkowa	370	4	0,7
55	Targowa	573	6	1
56	Targowa/19 Stycznia	58	1	0,1
57	Tęczowa	191	2	0,3
58	Toruńska	185	2	0,3
59	Towarowa	555	6	1
60	Towarowa, wieża ciśnień	78	1	0,1
61	Warskiego	342	4	0,6
62	Warszawska	318	3	0,6
63	Wieczorków	1 193	13	2,2
64	Wieczorków, Ogródki działkowe	222	2	0,4
65	Wiejska	389	4	0,7
66	Wiśniowa	262	3	0,5
67	Wojska Polskiego	123	1	0,2
68	Wolności	607	7	1,1
69	Wrzosowa	607	7	1,1
70	Wspólna	219	2	0,4
71	Wyszogrodzka	2 083	23	3,8
72	Zachodnia	181	2	0,3
73	Zacisze	170	2	0,3
74	Zajazd	2 230	25	4,1
75	Zawadzkiego	452	5	0,8
76	Związku Walki Młodych	261	3	0,5
77	Żeromskiego	395	4	0,7
78	dz. ewid. nr 1684/2	151	2	0,3
79	dz. ewid. nr 271/3, garaże	240	3	0,4
80	dz. ewid. nr 825	25	0	0
	Razem	54 611	601	100

Najwięcej budynków z pokryciami dachowymi wykonanymi z płyt azbestowo-cementowych (13.868 m²) w Płońsku znajduje się przy ul. Sienkiewicza. Stanowią one ponad 25% łącznej ilości płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta.

3.2.6. Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Na podstawie informacji z Urzędu Miasta o rodzaju własności poszczególnych obiektów, przygotowano analizę wyników inwentaryzacji w podziale na typ własności.

Tabela nr 7.

Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Lp.	Typ własności	Ilość [m ²]
1	Skarb Państwa	1 004
2	Gmina Miasto Płońsk	297
3	PKP	278
4	Prywatna	53 032
	Suma końcowa	54 611

Większość, ponad 91% budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi jest własnością prywatną. Niespełna 3% spośród zinwentaryzowanych pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych stanowią budynki należące do PKP, gminy miasta Płońska i Skarbu Państwa.

3.2.7. Stan płyt azbestowo-cementowych

W trakcie wizyt terenowych zgromadzone zostały informacje o stanie płyt azbestowo-cementowych, ocenionym wizualnie zgodnie z wymaganiami dla stopnia pilności w *Ocenie stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest*. Otrzymane wyniki zestawiono w tabeli nr 8.

Tabela nr 8.

Wyniki inwentaryzacji w podziale na stan płyt azbestowo-cementowych

Lp.	Stopień pilności	Opis	Ilość [m ²]
1	I	wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie	342
2	II	ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku	52 022
3	III	ponowna ocena w terminie do 5 lat	2 247

Wizualna ocena jakości wyrobów zawierających azbest na terenie miasta Płońsk zgodnie ze stopniem pilności wykazała, że:

- a) 1% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga wymiany lub naprawy bezzwłocznie, tj. zostało zaliczonych do I stopnia pilności,

- b) 95% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w czasie do 1 roku, czyli zostało zaliczonych do II stopnia pilności,
- c) 4% zinwentaryzowanych wyrobów wymaga ponownej oceny w terminie do 5 lat, tj. zostało zaliczonych do III stopnia pilności.

3.2.8. Obiekty użyteczności publicznej

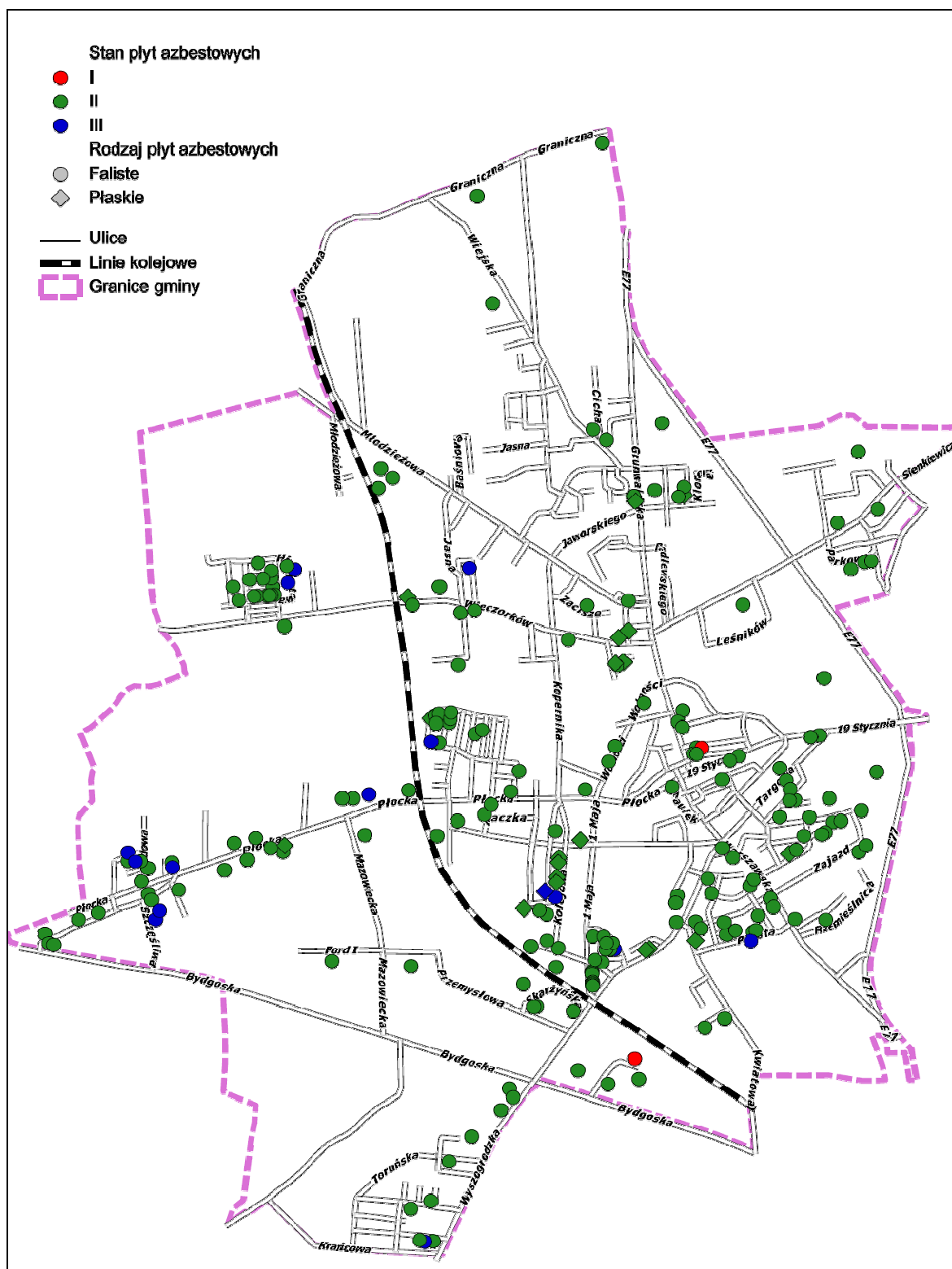
Żaden z obiektów użyteczności publicznej spośród znajdujących się na terenie miasta Płońsk nie jest pokryty płytami azbestowo-cementowymi.

3.3. Mapa rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest

Na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej w trakcie wizyt terenowych została opracowana baza danych. Umożliwiła ona przygotowanie mapy rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest wraz z oceną wizualną stanu płyt azbestowo-cementowych.

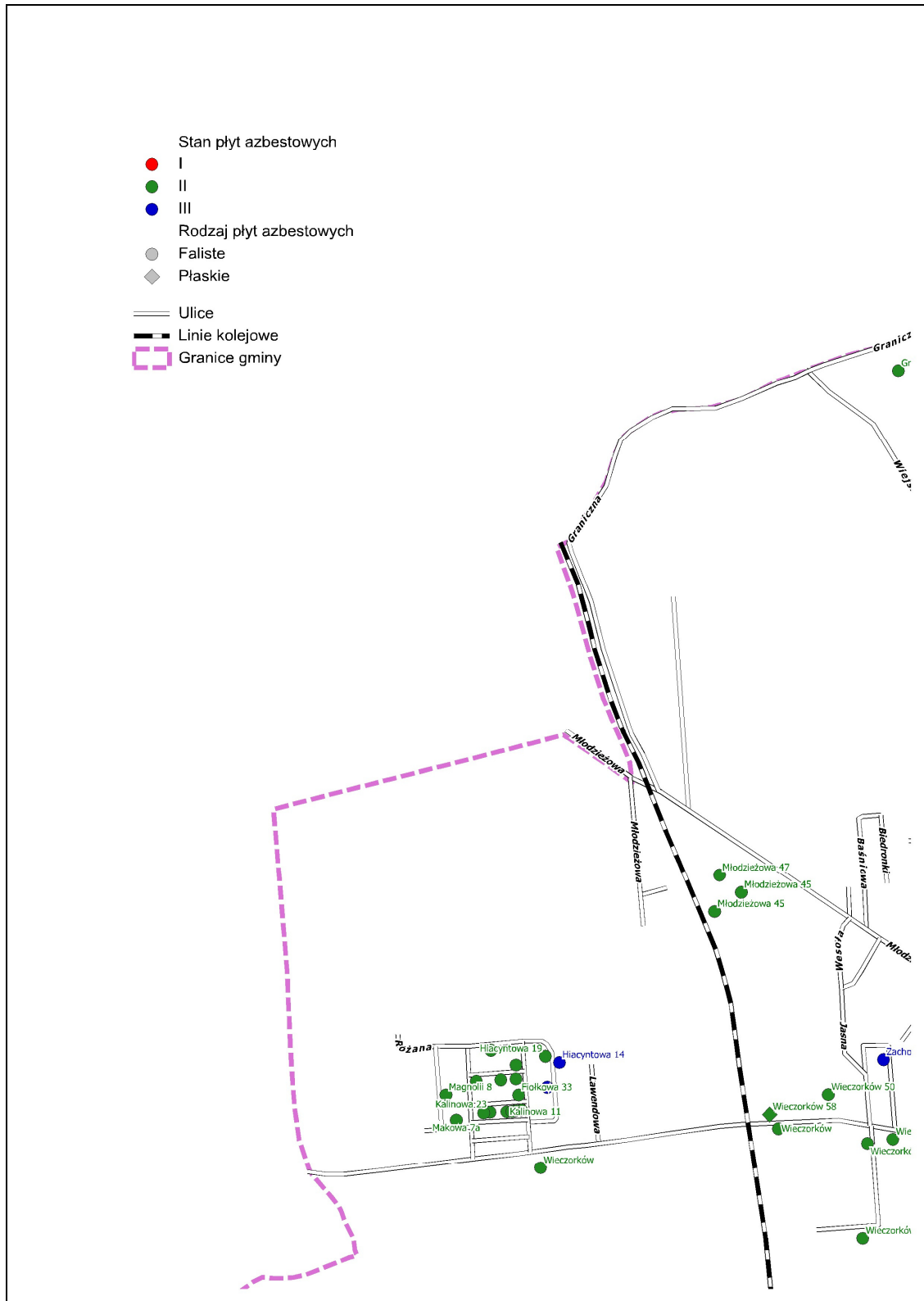
Mapa nr 1

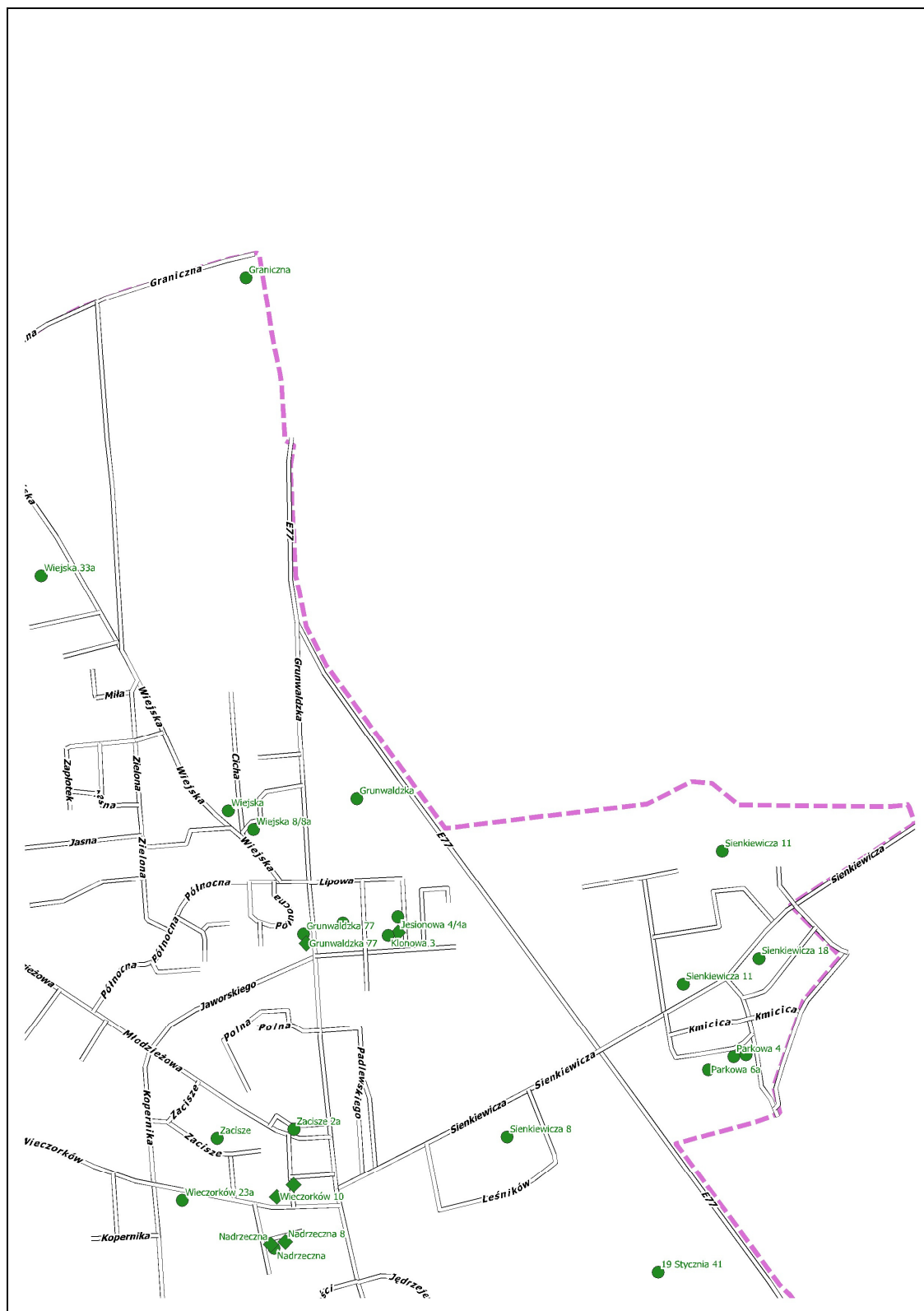
Poglądowa mapa rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk

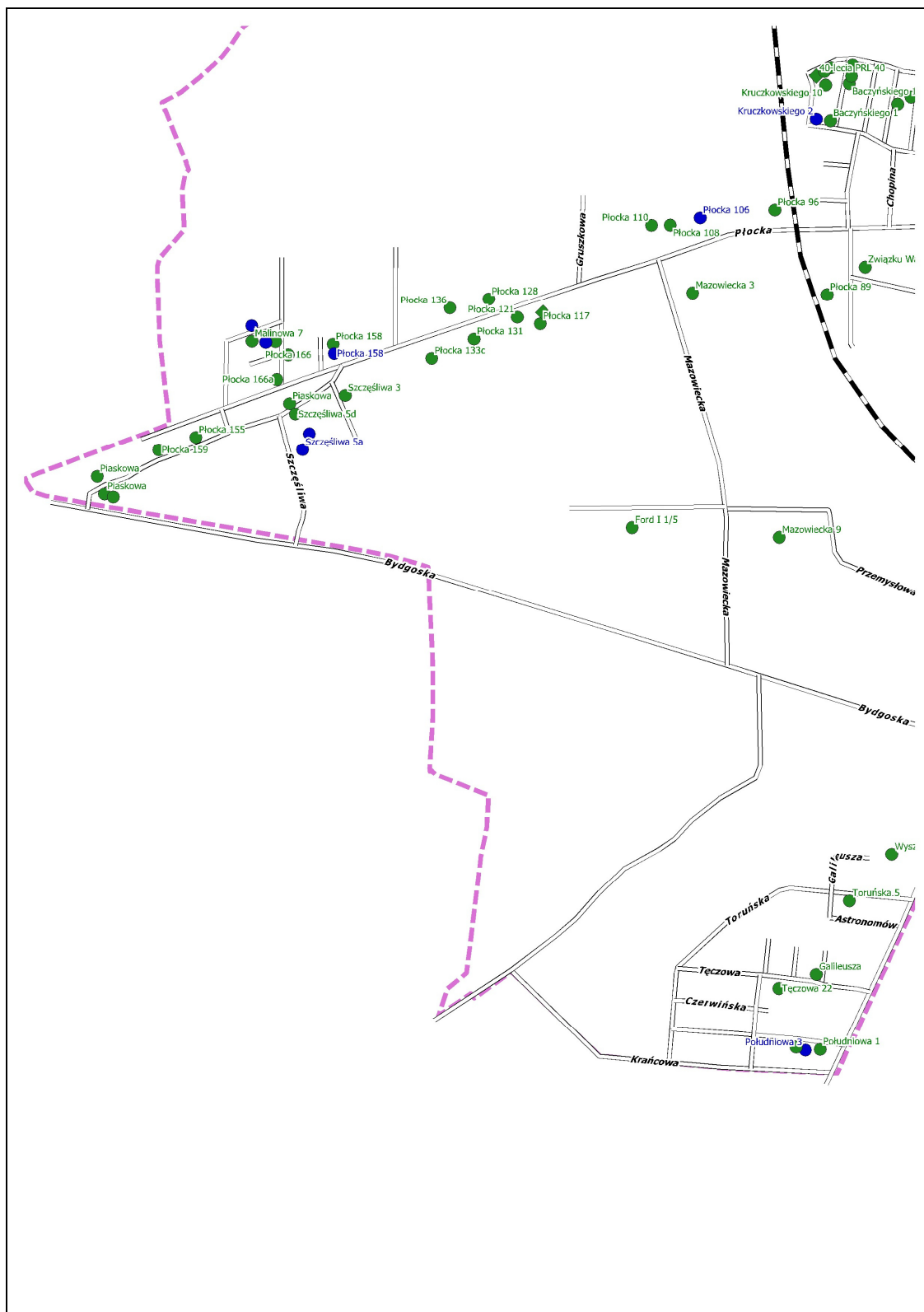

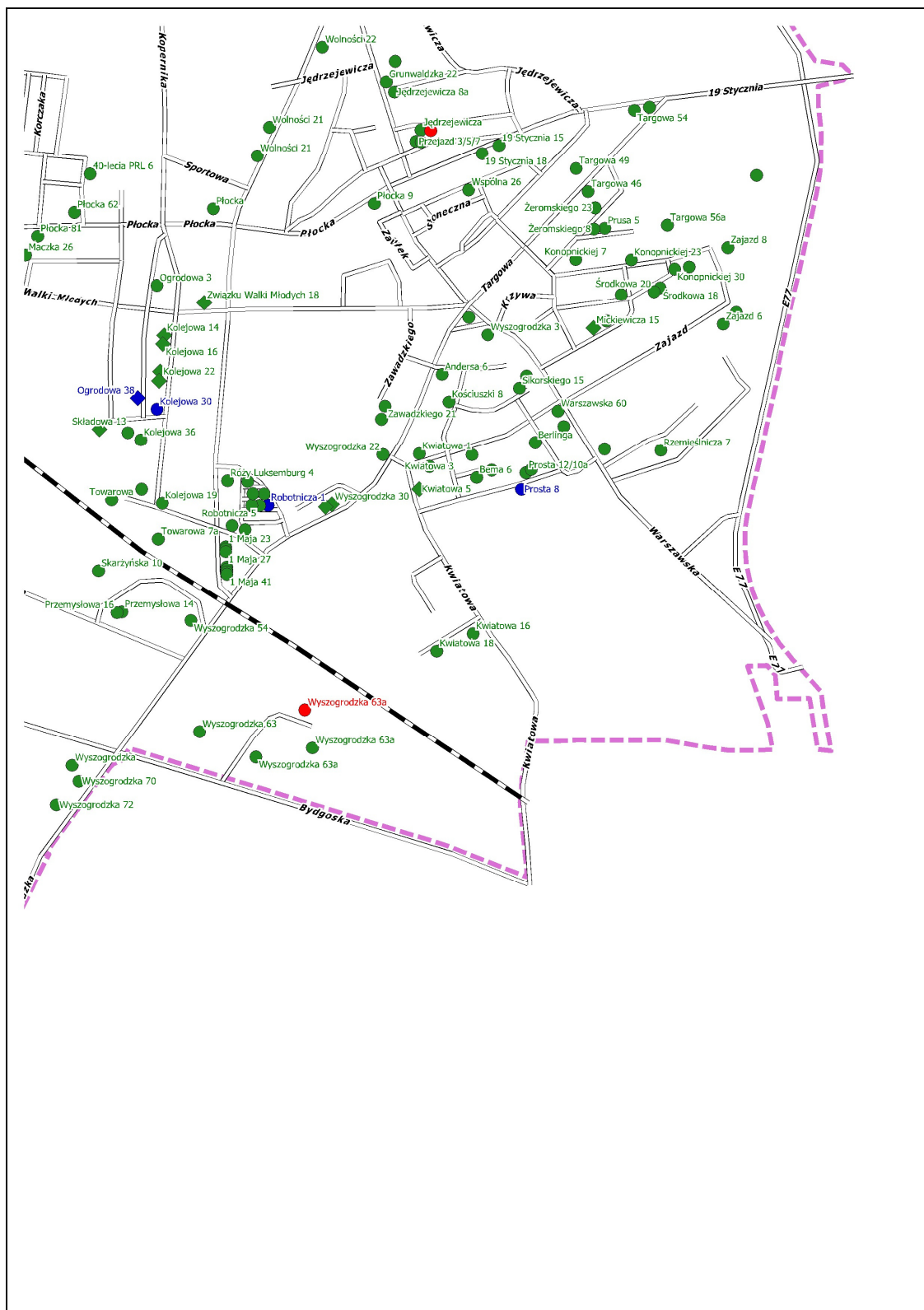
Mapa nr 2

Szczegółowa mapa rozmieszczenia płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk w podziale na 4 sekcje

4. Postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

4.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Agencja Ochrony Środowiska USA (Environmental Protection Agency - EPA) opublikowała szereg dokumentów, w których zawarte są zasady informowania o ryzyku. Powszechnie przyjęto siedem następujących podstawowych zasad:

1. Akceptuj i angażuj społeczność jako równorzędnego partnera.
2. Starannie planuj sposób przekazywania informacji o zagrożeniu, następnie oceniaj wyniki komunikowania się.
3. Uważnie słuchaj tego, co mają ci do przekazania inni.
4. Bądź uczciwy, szczery i otwarty.
5. Koordynuj wysiłki i współpracuj z innymi w procesie przekazywania informacji.
6. Nawiązuj współpracę ze środkami masowego przekazu i przekazuj informacje zgodnie z regułami środków masowego przekazu.
7. Mów jasno i życzliwie¹³.

Powodzenie realizacji podejmowanych przez władze miasta Płońsk działań na rzecz ochrony środowiska i przyrody, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków lokalnej społeczności. Program edukacyjny realizowany jest przez władze miasta na różnych płaszczyznach i różnymi metodami poprzez ulotki, foldery, konkursy i festyny.

4.2. Działania informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców miasta

Planowane działania informacyjne o postępowaniu z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest mają na celu przekazanie rzetelnej i wiarygodnej informacji o azbestie. Mogą zostać podjęte z wykorzystaniem istniejących już kanałów dystrybucji:

1. Tablice informacyjne w Urzędzie Miasta poprzez zamieszczenie informacji o:
 - a) obowiązkach dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
 - b) obowiązku przeprowadzenia inwentaryzacji i złożenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania (załącznik nr 2),
 - c) obowiązku sporządzenia *oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest* (załącznik nr 4),
 - d) zagrożeniach i skutkach dla zdrowia ludzi i środowiska przyrodniczego w przypadku niewłaściwego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających

¹³ „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004,

- azbest,
- e) firmach, posiadających uprawnienia i zezwolenia do prowadzenia prac obejmujących usuwanie, zbieranie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest (dane adresowe i telefon kontaktowy),
 - f) możliwościach finansowego wsparcia i właściwego postępowania w przypadku prac remontowych obejmujących wymianę wyrobów zawierających azbest.
2. Ulotki informacyjne wręczane przez urzędników, np. pobierających podatki gruntowe.
 3. Artykuły w lokalnej prasie.
 4. Akcje edukacyjne, mające na celu nauczanie młodzieży rozpoznawania wyrobów zawierających azbest, poinformowanie o szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka i środowiska naturalnego oraz konieczności unieszkodliwienia azbestu do końca 2032 r. Akcje te powinny być prowadzone w szkołach w ramach zajęć lekcyjnych.
 5. Konkursy organizowane przez dyrektorów szkół, np. zaprojektowanie ulotki informacyjnej czy też plakat. Praca nagrodzona zostanie powielona w odpowiedniej liczbie egzemplarzy i udostępniona na tablicy w Urzędzie Miasta.
 6. Organizowane festyny, akcje dla dzieci i młodzieży pozostających w czasie wakacji w mieście, koncerty i imprezy okolicznościowe, w trakcie których szczególna uwaga zwrócona będzie na identyfikację „dzikich wysypisk” odpadów azbestowych.

Wszystkie akcje informacyjne i edukacyjne powinny być prowadzone równolegle na stronie internetowej miasta.

4.3. Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Procedury dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest podzielono na cztery grupy¹⁴:

1. Grupa I Procedury obowiązujące właścicieli i zarządzających obiektami, instalacjami lub urządzeniami zawierającymi azbest lub wyroby zawierające azbest.
 - a. Procedura 1 – obowiązki i postępowanie właścicieli oraz zarządców, przy użytkowaniu obiektów i terenów z wyrobami zawierającymi azbest.
 - b. Procedura 2 – obowiązki i postępowanie właścicieli i zarządców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów.

¹⁴ „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Warszawa, 2001

- Procedury z grupy I zostały zamieszczone w załączniku nr 8.
2. Grupa II Procedury obowiązujące wykonawców prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – wytwórców odpadów niebezpiecznych.
 - a. Procedura 3 – postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest.
 - b. Procedura 4 – prace polegające na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych wraz z oczyszczeniem obiektu, terenu, instalacji.
 3. Grupa III Procedura obowiązująca prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 5 – przygotowanie i transport odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 4. Grupa IV Procedura obowiązująca zarządzających składowiskami odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.
 - a. Procedura 6 – składowanie odpadów na składowiskach lub wydzielonych kwaterach przeznaczonych do wyłącznego składowania odpadów zawierających azbest.

4.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest mogą być bezpiecznie eliminowane przez przedsiębiorstwa posiadające zatwierdzone przez starostę programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi.

Wykonawcy prac, polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest powinni posiadać zatwierdzone przez starostę płońskiego programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi na terenie miasta Płońsk. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania odpadów azbestowych został zamieszczony w Załączniku nr 11.

4.5. Unieszkodliwianie odpadów azbestowych

Najczęściej stosowaną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. W województwie mazowieckim funkcjonuje jedno składowisko, przyjmujące odpady zawierające azbest. Zarządzającym składowiskiem w Rachocinie jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu z siedzibą przy ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc.

Zakładana pojemność składowiska na odpady azbestowe wynosi ok. 45 tys. m³. Składowisko będzie przyjmowało dwa rodzaje odpadów azbestowych:

- materiały izolacyjne zawierające azbest (17 06 01*),
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest (17 06 05*).

Ze względu na odległość do składowiska najbardziej dogodnym miejscem unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest i powstałych w wyniku realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk* jest składowisko w Rachocinie. Wykaz składowisk przyjmujących odpady niebezpieczne w Polsce został zamieszczony w Załączniku nr 10.

Pojemność składowisk w województwie mazowieckim niezbędna do unieszkodliwienia odpadów azbestowych z terenu województwa została oszacowana w *Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Mazowieckiego*, stanowiącym Załącznik nr 23 do *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011 z uwzględnieniem lat 2012-2015*. Zgodnie z jego zapisami do 2012 roku powinny powstać trzy składowiska o łącznej powierzchni 9 ha, w latach 2013–2022 przewiduje się wybudowanie dwóch składowisk o łącznej powierzchni 11 ha, a do 2032 r. powinny powstać składowiska o łącznej powierzchni ok. 7,0 ha.

5. Harmonogram realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk*

Na mocy polskiego prawa wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż **do dnia 31 grudnia 2032 r.**

Zgodnie z założeniami *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* oraz *Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Mazowieckiego* proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do 2032 roku.

Harmonogram realizacji *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońska* podzielono na 3 etapy, tj.:

1. lata 2009–2012,
2. lata 2013–2022,
3. lata 2023–2032.

Podział ten jest zbieżny z harmonogramem *Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* i *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Mazowieckiego*. Zdecydowano o przyjęciu analogicznych etapów realizacji zadania w kontekście możliwości monitorowania jego realizacji w porównaniu z programami nadrzędnymi.

Tabela nr 2.

Harmonogram realizacji *Planu* w podziale na 3 etapy

Lp.	Zadania	Etap I	Etap II	Etap III
		2009-2012	2013-2022	2023-2032
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji			
2	Opracowanie <i>Planu usuwania wyrobów zawierających azbest</i>			
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest			
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych *			
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców			
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Planu</i>			
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych płyt azb.-cem.	10%	45%	45%
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych			
9	Aktualizacja <i>Planu</i>			

* W przypadku braku informacji od właścicieli obiektów pokrytych azbestem, konieczna wydaje się aktualizacja inwentaryzacji w terenie ze względu na fakt, iż 95% budynków pokrytych azbestem wymaga ponownej oceny w ciągu 1 roku.

Inwentaryzacja (zadanie nr 1), Plan usuwania wyrobów zawierających (zadanie nr 2) oraz opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest (zadanie nr 3) zostały wykonane w roku 2009, co umożliwiło rozpoczęcie procesu monitorowania procesu usuwania wyrobów azbestowych (zadanie nr 8).

Każdemu zadaniu w każdym z etapów wdrażania *Planu* została przypisana jednostka odpowiedzialna za realizację zadania.

Tabela nr 3.

Odpowiedzialność za realizację *Planu*

Lp.	Zadania	Jednostka odpowiedzialna
1	Przeprowadzenie inwentaryzacji	Miasto Płońsk
2	Opracowanie <i>Planu usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	Miasto Płońsk
3	Opracowanie bazy danych wyrobów zawierających azbest	Miasto Płońsk
4	Cykliczna aktualizacja bazy danych	Miasto Płońsk
5	Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców	Miasto Płońsk
6	Zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Planu</i>	Miasto Płońsk / Właściciele obiektów
7	Bezpieczne usunięcie zinwentaryzowanych płyt azb.-cem.	Miasto Płońsk / Właściciele obiektów
8	Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych	Miasto Płońsk
9	Aktualizacja <i>Planu</i>	Miasto Płońsk

6. Szacunek nakładów finansowych na realizację *Planu*

Do szacunku kosztów usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu miasta Płońsk przyjęto, że ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest wynosi 54.611 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 601 Mg.

Założono, że średni koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na składowisku wynosi 1.400 zł za 1 Mg. Średni koszt został wyliczony na podstawie informacji uzyskanych od przedsiębiorstw z listy firm uprawnionych do usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie miasta Płońsk, zamieszczonej w punkcie 4.4 niniejszego dokumentu.

Jako średni koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego przyjęto 80 zł za 1 m² nowego pokrycia wykonanego z blachodachówki. Dane te zostały pozyskane od producentów i firm dekarских. W przypadku wykorzystania innych materiałów szacowane koszty mogą ulec zmianie. W szacunkach nie uwzględniono inflacji ze względu na brak realnych prognoz wskaźników inflacyjnych. Otrzymane wyniki zostały przedstawione w tabeli nr 11.

Tabela nr 4.

Szacunek nakładów finansowych na usunięcia płyt azbestowo-cementowych z miasta Płońsk (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	61	270	270	601
		m ²	5 461	24 575	24 575	54 611
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	85	378	378	841
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/m ²	437	1 966	1 966	4 369
Razem koszty			522	2 344	2 344	5 210

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z terenu miasta wraz z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych wynosi ponad 5,2 mln zł.

Szacowane nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa

Na terenie miasta zinwentaryzowano pięć budynków stanowiących własność Skarbu Państwa. W tabeli nr 12 zestawiono koszty demontażu i usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa.

Tabela nr 5.

Szacunek nakładów finansowych na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	-	7	4	11
		m ²	-	617	375	992
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	-	10	6	15
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/m ²	-	49	30	79
Razem koszty			0	59	36	95

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Skarbu Państwa wynosi 95 tys. zł.

Szacowane nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Gminy Miasto Płońsk

Na terenie miasta zinwentaryzowano cztery budynki stanowiące własność gminy. W tabeli nr 13 zestawiono koszty demontażu i usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością gminy.

Tabela nr 13.

Szacunek nakładów finansowych na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością gminy (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	3	-	-	3
		m ²	297	-	-	297
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	4	-	-	4
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/m ²	24	-	-	24
Razem koszty			28	0	0	28

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością gminy wynosi 28 tys. zł.

Szacowane nakłady finansowe na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością Polskich Kolei Państwowych

Na terenie miasta zinwentaryzowano trzy budynki, będące własnością PKP. W tabeli nr 14 zestawiono koszty demontażu i usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością PKP.

Tabela nr 14.

Szacunek nakładów finansowych na usunięcie płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością PKP (w tys. zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka	Etap			Razem
			I	II	III	
1	ilość płyt azbestowo-cementowych do usunięcia	Mg	-	3	-	3
		m ²	-	278	-	278
2	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	tys. zł/Mg	-	4	-	4
3	koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego	tys. zł/m ²	-	22	-	22
Razem koszty			0	26	0	26

Łączny koszt usunięcia płyt azbestowo-cementowych z budynków, będących własnością PKP wynosi 26 tys. zł.

6.1. Całkowite koszty realizacji *Planu*

Całkowite koszty realizacji *Planu usuwania wyrobów azbestowych z terenu miasta Płońsk* obejmują nakłady poniesione na akcje informacyjno-edukacyjne, koszty aktualizacji *Planu*, koszty usunięcia płyt azbestowo-cementowych z pokryć dachowych oraz wykonania nowych pokryć dachowych.

Do szacunków całkowitych kosztów realizacji *Planu* przyjęto, iż Urząd Miasta sfinansuje akcje informacyjno-edukacyjne. Zadania polegające na aktualizacji bazy danych, informowaniu o możliwościach pozyskania dofinansowania na bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu miasta zostaną zlecone podwykonawcom. Założono ponadto, że w trakcie realizacji *Planu* wykonane zostaną po 2 aktualizacje w II i III etapie realizacji *Planu*. Koszty demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych oraz koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych zostały oszacowane w tabeli nr 11.

Tabela nr 15.

Szacunkowe całkowite koszty realizacji *Planu* (w tys. zł)

Lp.	Zadanie	Etap			Razem
		I	II	III	
1	akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców miasta Płońsk	3	10	10	23
2	cykliczna aktualizacja bazy danych	-	-	-	0
3	aktualizacja <i>Planu</i>	-	20	20	40
4	koszt demontażu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych	85	378	378	841
5	koszt zakupu i montażu nowych pokryć dachowych	437	1 966	1 966	4 369
6	zapewnienie środków finansowych na realizację <i>Planu</i>	-	-	-	0
7	monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych z terenu miasta Płońsk	-	-	-	0
	Razem koszty	525	2 374	2 374	5 273

Prognozowane całkowite koszty realizacji *Planu* w latach 2009-2032 wynoszą 5,3 mln zł, z czego 83% stanowią koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych. Szacowane koszty demontażu i unieszkodliwienia płyt azbestowo-cementowych wynoszą 841 tys. zł, co stanowi 16% ogólnych kosztów realizacji *Planu*.

6.2. Źródła finansowania realizacji *Planu*

Możliwymi źródłami finansowania realizacji *Planu* są środki własne miasta Płońsk, środki z Powiatowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki przewidziane w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego (działanie 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi* czy 5.2 *Rewitalizacja miast*) oraz kredyty preferencyjne z BOŚ S.A. i BGŻ.

Do opracowania prognozowanej struktury finansowania *Planu* przyjęto następujące założenia:

1. Środki pozyskane z budżetu miasta w każdym roku realizacji *Planu* będą wynosiły 20 tys. zł.
2. Płyty azbestowo-cementowe z obiektów, będących własnością miasta Płońsk zostaną usunięte i unieszkodliwione z wykorzystaniem środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.
3. Około 10% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym

- roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.
4. RPO Województwa Mazowieckiego obowiązuje do 2013 roku, a ze środków wspólnotowych można pozyskać maksymalnie do 85% kosztów kwalifikowanych projektu.
 5. Około 5% płyt azbestowo-cementowych przewidzianych do usunięcia w danym roku zostanie usunięta i unieszkodliwiona przez właścicieli obiektów z wykorzystaniem dofinansowania z BOŚ.
 6. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kolejnych latach będzie oferował dofinansowanie zadań, polegających na bezpiecznym usuwaniu azbestu.
 7. Oferta BOŚ w kolejnych latach będzie przewidywała kredyty z dopłatami do odsetek z WFOŚiGW, a także kredyty na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska, z których można sfinansować zakup i montaż nowego pokrycia dachowego.

Tabela nr 16.

Prognozowana struktura finansowania realizacji *Planu* (w tys. zł)

Lp.	Potencjalne źródła finansowania	Etap			Razem
		I	II	III	
1	Budżet Miasta	60	200	200	460
3	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska	12	38	38	88
4	RPO Województwa Mazowieckiego (do roku 2013)	22	-	-	22
5	PROW (2007-2013)	52	8	-	60
6	Kredyty w BOŚ	26	234	234	494
7	Środki własne właścicieli obiektów	353	1 894	1 902	4 149
	Razem	525	2 374	2 374	5 273

6.2.1. Alokacja środków finansowych z budżetu gminy

Przewiduje się, iż każdego roku z budżetu Miasta Płońsk ok. 20 tys. zł przeznaczone będzie na realizację zadań, wynikających z niniejszego *Planu*.

6.2.2. Możliwości pozyskania środków finansowych na działania związane z usuwaniem azbestu

W wyniku analizy dostępnych instrumentów finansowania ochrony środowiska wybrano instrumenty, które mogą zostać wykorzystane w celu dofinansowania realizacji Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk.

6.2.2.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie
ul. J.S. Bacha 2, 02-743 Warszawa
tel. (22) 853-53-21, faks (22) 853-53-02
e-mail: poczta@wfosigw.pl
www.wfosigw.pl

Beneficjentami wsparcia w ramach dofinansowania usuwania azbestu przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie mogą być:

1. osoby prawne,
2. osoby fizyczne,
3. jednostki organizacyjne administracji publicznej nieposiadające osobowości prawnej,
4. związki celowe tych osób,
5. jednostki samorządu terytorialnego.

W ramach zadań związanych z usuwaniem azbestu dofinansowywane są koszty demontażu płyt azbestowych, koszty przewiezienia azbestu z miejsca demontażu do miejsca unieszkodliwienia oraz koszty unieszkodliwiania azbestu. Środki Funduszu nie mogą być przeznaczone na wykonanie nowych pokryć dachowych.

Realizacja zadań polegających na unieszkodliwianiu azbestu może być dofinansowana w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych w formie **dotacji**, a po wyczerpaniu środków na dany rok w formie pożyczki.

Zgodnie z *Regulaminem postępowania w sprawach przyznania środków WFOŚiGW na dofinansowanie działań z zakresu unieszkodliwiania azbestu na terenie województwa mazowieckiego* dofinansowaniem mogą być objęte obiekty, dla których właściciel, zarządca lub użytkownik sporządził i złożył wojewodzie lub odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta „Informację o wyrobach zawierających

azbest i miejscu ich wykorzystania” (załącznik nr 2). Ponadto Wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie (dysponujący obiektem na cele budowlane) zobowiązany jest uzyskać od właściwych organów administracji architektoniczno-budowlanej prawomocne decyzje administracyjne związane z zakresem wykonywanych prac oraz do przedłożenia „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” wykonanej zgodnie ze wzorem zawartym w załączniku nr 4.

Prace związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu muszą być wykonywane przez firmę posiadającą stosowne zezwolenia na wytwarzanie, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest, a wykonawca zadania powinien zostać wybrany zgodnie z *ustawą Prawo zamówień publicznych*.

Wypłata środków odbywa się w ramach umów cywilnoprawnych, po złożeniu przez Wnioskodawcę faktury oraz protokołu potwierdzającego wykonanie zadania wraz z oświadczeniem wykonawcy o prawidłowym wykonaniu prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Zgodnie z *Zasadami przeznaczania środków WFOŚiGW na dofinansowanie działań z zakresu unieszkodliwiania azbestu na terenie województwa mazowieckiego* w przypadku dofinansowania zadań z zakresu unieszkodliwiania azbestu związanych z usuwaniem skutków działań żywiołu możliwe jest otrzymanie wsparcia finansowego w trybie nadzwyczajnym. Pomoc otrzymana w ramach trybu nadzwyczajnego będzie udzielana w formie dotacji w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych. Ubieganie się o dofinansowanie w ramach trybu nadzwyczajnego może odbywać się w okresie 6 miesięcy od daty wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia spowodowanego działaniem żywiołu.

Osoby prawne oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą mogą składać wnioski indywidualne o przyznanie dofinansowania na aktualnie obowiązującym formularzu wniosku. Karta Informacyjna Zadania, wzór wniosku oraz aktualnie obowiązujący wykaz załączników można uzyskać w Biurze Funduszu oraz na stronie internetowej Funduszu. Osoby fizyczne (w tym wspólnoty mieszkaniowe) nieprowadzące działalności gospodarczej składają wnioski o dofinansowanie za pośrednictwem gminy.

Wnioski należy składać w Biurze Funduszu w Warszawie. Kompletne wnioski o dofinansowanie będą rozpatrywane według kolejności złożenia do czasu wyczerpania środków wydzielonych w planie finansowym na ochronę ziemi na dany rok.

6.2.2.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego

*Institucja Zarządzająca RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013
Zarząd Województwa Mazowieckiego poprzez
Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
tel. (022) 295-20-00, faks (022) 295-20-01
www.mazovia.pl, e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu*

W RPO Województwa Mazowieckiego istnieje możliwość dofinansowania inwestycji związanych z bezpiecznym usuwaniem azbestu w ramach 2 działań:

1. działanie 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi*,
2. działanie 5.2 *Rewitalizacja miast*.

Działanie 4.2 Ochrona powierzchni ziemi

Beneficjentami w ramach działania 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi* mogą być:

1. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
2. jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną,
3. podmioty działające w oparciu o zapisy *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym*,
4. podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd,
5. podmioty wybrane w drodze *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych* wykonujące usługi publiczne na podstawie obowiązującej umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny,
6. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
7. jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej oraz dla których jest on organem założycielskim lub organem nadzorczym,
8. zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia - zakontraktowane z NFZ.

W ramach działania 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi* przewidziane jest wsparcie przedsięwzięć mających na celu kompleksowe oczyszczenie terenu z odpadów zawierających azbest, a także usuwanie azbestu z budynków administracji publicznej wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwienia odpadów azbestowych.

W ramach RPO Województwa Mazowieckiego możliwą formą wsparcia jest pomoc bezzwrotna (dotacja), która beneficjentowi przekazywana będzie w formie zaliczek lub refundacji wydatków.

W ramach działania 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi* wspierane będą przedsięwzięcia zapisane w *Wojewódzkim planie gospodarki odpadami dla Mazowsza na lata 2007-2011* z uwzględnieniem lat 2012-2015, obsługujące do 150 tys. mieszkańców, nieobjęte zakresem pomocy Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW).

Maksymalny udział środków wspólnotowych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 85%, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi:

- 3% - dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, gdy nie występuje pomoc publiczna,
- 15% - dla pozostałych beneficjentów, gdy nie występuje pomoc publiczna,
- 40% - w przypadku udzielenia pomocy de minimis.

Termin kwalifikowalności wydatków rozpoczął się 1 stycznia 2007 r., a w przypadku występowania pomocy publicznej termin rozpoczęcia kwalifikowalności powinien być zgodny z obowiązującymi w tym zakresie zasadami.

Projekty, które mogą być przyjęte do wsparcia w ramach działania 4.2 *Ochrona powierzchni ziemi*, będą wybierane w trybie konkursowym ze wstępną kwalifikacją projektów (preselekcją), składającą się z dwóch zasadniczych faz:

1. wstępnej kwalifikacji projektów (preselekcji), polegającej na ocenie wniosków sporządzonych w uproszczonej formie kart projektów, z minimalną liczbą załączników,
2. oceny projektów zaproszonych do dalszej części konkursu po fazie wstępnej kwalifikacji projektów, bazującej na pełnej dokumentacji aplikacyjnej.

Działanie 5.2 Rewitalizacja miast

Beneficjentami w ramach działania 5.2 *Rewitalizacja miast* mogą być:

1. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
2. jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną,
3. spółki z większościowym udziałem jst,
4. instytucje kultury, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
5. spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS,

6. jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną,
7. organy administracji rządowej,
8. podmioty działające w oparciu o *ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym*.

W ramach działania 5.2 *Rewitalizacja miast* przewidziane jest wsparcie przedsięwzięć, realizowanych w ramach zintegrowanych projektów odnowy obszarów miejskich, w których jako element projektu traktowana jest wymiana elementów zawierających azbest.

W ramach RPO Województwa Mazowieckiego możliwą formą wsparcia jest pomoc bezzwrotna (dotacja), która beneficjentowi przekazywana będzie w formie zaliczek lub refundacji wydatków. Projekty realizowane w ramach rewitalizacji miast muszą być zlokalizowane na obszarach problemowych wyznaczonych w Lokalnych Programach Rewitalizacji, które są opracowywane i zatwierdzane przez lokalny samorząd. Maksymalny udział środków wspólnotowych w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu wynosi 85%, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej. Minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi:

- 3% - dla jednostek samorządu terytorialnego i ich jednostek organizacyjnych, gdy nie występuje pomoc publiczna,
- 15% - dla pozostałych beneficjentów, gdy nie występuje pomoc publiczna,
- 40% - w przypadku udzielenia pomocy de minimis.

Projekty, które mogą być przyjęte do wsparcia w ramach działania 5.2 *Rewitalizacja miast*, będą wybierane w trybie konkursowym ze wstępną kwalifikacją projektów (preselekcją) lub w trybie indywidualnym. Nabory projektów prowadzone są w formule konkursów zamkniętych.

6.2.2.3. Bank Ochrony Środowiska S.A.

*I Oddział BOŚ S.A. w Warszawie
02-665 Warszawa, Al. Wilanowska 372
tel. (0-22) 336-01-13, faks (0-22) 647-04-47
e-mail: warszawa1@bosbank.pl*

*II Oddział BOŚ S.A. w Warszawie
00-958 Warszawa, Al. Solidarności 104
tel. (0-22) 532-71-00, faks (0-22) 632-52-49
e-mail: warszawa2@bosbank.pl*

III Oddział BOŚ S.A. w Warszawie
00-950 Warszawa, Al. Jana Pawła II 12
tel. (0-22) 850-87-18, faks (0-22) 850-88-98
e-mail: warszawa3@bosbank.pl

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie są przeznaczone dla:

1. klientów indywidualnych,
2. klientów korporacyjnych,
3. jednostek samorządu terytorialnego.

Przedmiotem kredytowania objęte są działania, polegające na usuwaniu (demontażu i transporcie) i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

Umowa pomiędzy BOŚ S.A. a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej została zawarta na czas nieokreślony.

Ponadto Bank Ochrony Środowiska S.A. oferuje kredyty z linii kredytowej **KfW5** (Kreditanstalt für Wiederaufbau), w ramach której finansowane są przedsięwzięcia polegające na unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt są małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP), które nie korzystały do tej pory z finansowania w ramach programu SME Finance Facility (KfW2 i KfW4):

1. zatrudniające do 250 pracowników,
2. o rocznych obrotach do 40 mln EUR lub sumie bilansowej do 27 mln EUR,
3. spełniające warunek niezależności UE (nie więcej niż 25% udziałów należy do firmy nie będącej MSP zgodnie z definicją Unii Europejskiej).

W ramach linii KfW5 przedmiotem kredytowania objęte jest unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, w tym w szczególności:

1. budowa wodociągów w technologii rur bezazbestowych w miejsce wodociągów z rur azbestowych (zakup i instalacja nowych rur wodociągowych),
2. wymiana lub zabezpieczenie powierzchni dachowych lub elewacyjnych z płyt azbestowych.

Podstawą udzielenia każdego rodzaju kredytu jest posiadanie przez wnioskodawcę zdolności do zaciągnięcia kredytu i ustanowienie odpowiednich form zabezpieczenia spłaty kredytu.

Warunki kredytowania są następujące:

1. okres kredytowania: min. 5 lat, max. 10 lat (aktualnie do 10.03.2017 r.),
2. karencja w spłacie kapitału (nieobowiązkowa) - do 2 lat,
3. waluta – euro lub zł,
4. maksymalna kwota indywidualnego kredytu – 250 tys. EUR lub jej równowartość w zł,
5. maksymalny udział KfW5 w finansowaniu projektu wynosi 85%, minimalny wkład własny kredytobiorcy wynosi 15%.
6. prowizja przygotowawcza - 0,75% kwoty kredytu,
7. minimalna marża odsetkowa: warunki kredytowania są zróżnicowane ze względu na rating podmiotu kredytowania, okres kredytowania oraz rodzaj waluty i są zgodne z obowiązującą Uchwałą Zarządu BOŚ w sprawie oprocentowania środków pieniężnych, kredytów i pożyczek w BOŚ.

Kolejną formą finansowania inwestycji przez BOŚ S.A. jest **kredyt na zakup i montaż urządzeń służących ochronie środowiska** w ramach porozumienia ze sprzedawcami i dystrybutorami wyrobów służących ochronie środowiska. Klient, ubiegający się o kredyt w ramach porozumienia z dystrybutorem, do usuwania azbestu i montażu nowego pokrycia dachowego powinien wybrać firmę z którą Bank ma podpisane porozumienie o współpracy.

Przedmiotem kredytowania objęte są działania, polegające na usuwaniu (demontażu i transporcie) i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ, w przypadku zawarcia umowy pomiędzy Bankiem, a sprzedawcą bądź producentem urządzeń, kredyty udzielone na zakupy tych urządzeń mogą być oprocentowane od 1% w skali roku (szczegółowe informacje w Oddziałach Banku),
2. kwota kredytu: do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:
 - a. gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
 - b. gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienie,
 - c. gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu,
3. okres realizacji inwestycji: do 6 miesięcy od daty postawienia kredytu do

- dyspozycji kredytobiorcy,
4. okres kredytowania: do 5 lat.

6.2.2.4. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.

Bank BGŻ S.A.

ul. Kasprzaka 10/16, 01-211 Warszawa

tel. (022) 860-40-00, faks (022) 860-50-00

www.bgz.pl

Bank Gospodarki Żywnościowej (BGŻ) współpracuje z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie udzielania kredytów preferencyjnych. Podstawą do udzielania przez ARiMR pomocy ze środków krajowych, w tym dopłat do oprocentowania kredytów, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań ARiMR. Zasady udzielania dopłat do oprocentowania ustalane są przez ARiMR. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o kredyt preferencyjny są:

1. osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów,
2. osoby prawne,
3. jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

Kredyt może zostać udzielony na działalności wymienione w Wykazie działalności w zakresie rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych wspomaganych przez ARiMR w postaci dopłat do oprocentowania kredytów, zawartym w części I, w grupach:

1. uprawy rolne; warzywnictwo; ogrodnictwo - 01.1,
2. chów i hodowla zwierząt - 01.2,
3. uprawy rolne połączone z chowem zwierząt (działalność mieszana) - 01.30.Z,
4. działy specjalne produkcji rolnej - DS,
5. produkcja artykułów spożywczych - podsekcja DA.

Przedmiotem kredytowania w ramach linii o symbolu **nIP** zgodnie z Warunkami i zasadami udzielania kredytów na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i przetwórstwie produktów rolnych m.in. mogą być objęte koszty rozbiórki i unieszkodliwienia materiałów szkodliwych, w tym wyrobów azbestowych, pod warunkiem realizowania inwestycji polegającej na budowie, przebudowie lub remoncie obiektów służących do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej.

Warunki kredytowania są następujące:

1. oprocentowanie: zmienne, ustalone w oparciu o aktualną stopę redyskonta, nie mniej niż 2%,
2. kwota kredytu: nie może przekroczyć:
 - a. 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4.000.000 zł,
 - b. 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działki specjalne produkcji rolnej i wynosić więcej 8.000.000 zł,
 - c. 70% wartości nakładów inwestycyjnych w przetwórstwie produktów rolnych i wynosić więcej niż 16.000.000 zł,
 - d. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) i b) nie może przekroczyć 8.000.000 zł,
 - e. łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt a) - c) nie może przekroczyć 16.000.000 zł.
3. okres kredytowania: do 8 lat,
4. okres karencji: do 2 lat.

7. Monitoring procesu realizacji Planu

Monitoring realizacji pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy w odniesieniu do poszczególnych budynków pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych azbestem, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku zostanie naniesiona w bazie danych przez pracownika Urzędu Miasta, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W przypadku braku informacji od właścicieli/zarządców budynków koniecznym jest przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji w terenie. Wynika to z faktu, iż 95% zinwentaryzowanych obiektów wymaga ponownej oceny w ciągu 1 roku (stopień pilności II). Działania te pozwolą w efektywny sposób monitorować proces usuwania azbestu w odniesieniu do konkretnych obiektów.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto wskaźniki, służące ocenie wdrażania Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk.

Tabela nr 17.

Wskaźniki oceny wdrażania *Planu*

Lp.	Wskaźniki oceny	Jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni miasta	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
4	Ilość „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi	szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania *Planu*, możliwe będzie monitorowanie *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk*, jak również realizacja zadań określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni miasta powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji *Planu*, począwszy od wartości bazowej wynoszącej w 2009 r. 50 Mg/km².

Wskaźnik ilości unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Planu* powinien wynosić odpowiednio:

1. etap I – 20 Mg/rok,
2. etap II – 27 Mg/rok,
3. etap III – 27 Mg/rok.

Nakłady finansowe ponoszone na usunięcie odpadów zawierających azbest przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w czasie powinny wynosić odpowiednio:

1. etap I – 28 tys. zł/rok,
2. etap II – 38 tys. zł/rok,
3. etap III – 38 tys. zł/rok.

Wskaźnik ilości „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie miasta w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez akcje informacyjno-edukacyjne, aby po zdemontowaniu wyroby azbestowe trafiły na uprawnione składowisko.

Zgodnie z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032* przyjętym przez Radę Ministrów RP 14 lipca 2009 r. do zadań zarządu gminy (burmistrza) należy:

1. gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest oraz przekazywanie jej do marszałka województwa z wykorzystaniem dostępnego narzędzia informatycznego,
2. przygotowywanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, także w ramach planów gospodarki odpadami,
3. organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm,
4. organizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest przy wykorzystaniu pozyskanych na ten cel środków krajowych lub unijnych z uwzględnieniem zasad zawartych w *Programie*,
5. inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
6. współpraca z marszałkiem województwa w zakresie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz opracowywania programów usuwania wyrobów zawierających azbest, w szczególności w zakresie lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest oraz urządzeń przewoźnych do przetwarzania odpadów zawierających azbest,
7. współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest,
8. współpraca z organizacjami społecznymi wspierającymi realizację *Programu*,
9. współpraca z organami kontrolnymi (inspekcja sanitarna, inspekcja pracy, inspekcja nadzoru budowlanego, inspekcja ochrony środowiska).

8. Podsumowanie

Głównym celem opracowania *Planu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Płońsk* jest zaplanowanie usunięcia wyrobów azbestowych z terenu miasta i ich bezpieczne unieszkodliwienie.

W trakcie inwentaryzacji pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych na terenie miasta Płońsk pozyskano informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych w mieście. Na podstawie uzyskanych wyników inwentaryzacji można stwierdzić, iż na terenie miasta znajduje się 54.611 m² płyt azbestowo-cementowych, co po przeliczeniu daje 601 Mg.

Odpady azbestowe z terenu miasta Płońsk mogą być przyjmowane na nowym składowisku w Rachocinie, będącym własnością Urzędu Miejskiego w Sierpcu i zarządzanym przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu, a także na pozostałych składowiskach w Polsce.

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być zakończony do końca 2032 roku. Przyjęto harmonogram zgodny z *Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Na podstawie wyników inwentaryzacji płyt azbestowo-cementowych wykorzystywanych w budownictwie przyjęto, iż w etapie I w latach 2009-2012 powinno zostać unieszkodliwione 5.461 m² (61 Mg) odpadów azbestowych, w etapie II w latach 2013-2022 – 24.575 m² (270 Mg), w etapie III w latach 2023-2032 – 24.575 m² (270 Mg).

Prognozowane całkowite koszty realizacji *Planu* w latach 2009-2032 wynoszą 5,3 mln zł, z czego 83% stanowią koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych. Szacowane koszty demontażu i unieszkodliwienia płyt azbestowo-cementowych wynoszą 841 tys. zł, co stanowi 16% ogólnych kosztów realizacji *Planu*.

Szacunkowe koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest (łącznie z zakupem i montażem nowych pokryć dachowych) wynoszą ok. 5,2 mln zł, w tym w pierwszym okresie, tj. do 2012 roku - ok. 522 tys. zł. Należy podkreślić, iż koszty zakupu i montażu nowych pokryć dachowych stanowią 83% kosztów realizacji *Planu*. Przewiduje się, że koszty te będą pokrywane głównie przez właścicieli obiektów. Możliwe jest również wykorzystanie źródeł zewnętrznych finansowania części działań, polegających na bezpiecznym usuwaniu wyrobów azbestowych, tj. środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego w ramach działań 4.2 *Gospodarka odpadami* lub 5.2 *Rewitalizacja miast* czy też kredytów preferencyjnych oferowanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A.

Monitoring *Planu* powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.

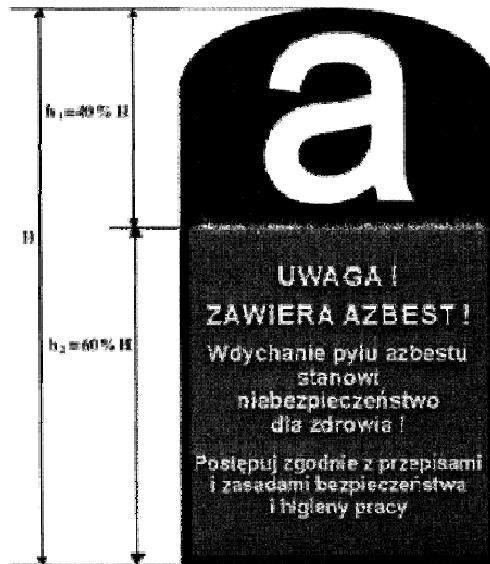
9. Bibliografia

1. „Azbest. Ekspozycja zawodowa i środowiskowa.”, pod red. Neonili Szeszeni-Dąbrowskiej, Łódź, 2004,
2. „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest” pod red. Jerzego Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003,
3. „Zbiór przepisów i procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest”, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa, 2001,
4. Bank Danych Regionalnych, www.stat.gov.pl,
5. Miejski Plan Rewitalizacji Płońsk na lata 2005-2013. Aktualizacja na lata 2007-2013 z uwzględnieniem lat 2014-2015,
6. Oficjalny Serwis Informacyjny Starostwa Powiatowego w Płońsku, www.powiat-plonski.pl,
7. Oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r., Dz.U. nr 99, poz. 667,
8. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Płońsk do roku 2013,
9. Plan Miasta Płońsk, www.plonsk.pl/download/Plan%20Miasta.pdf,
10. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miasta Płońsk na lata 2005-2013,
11. Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Płońskiego na lata 2008-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2019,
12. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, lipiec 2009,
13. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, maj 2002,
14. Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Województwa Mazowieckiego, Warszawa, lipiec 2007,
15. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007-2013 oraz Uszczegółowienie RPO, Warszawa, 2008,
16. Regulamin postępowania w sprawach przyznania środków WFOŚiGW na dofinansowanie działań z zakresu unieszkodliwiania azbestu na terenie województwa mazowieckiego, Warszawa, 2008,
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów, Dz.U. nr 216, poz. 1824,
18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, Dz.U. nr 192, poz. 1876,

19. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. nr 71, poz. 649,
20. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, Dz.U. nr 217, poz. 1833,
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, Dz.U. nr 152, poz. 1736,
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów, Dz.U. nr 61, poz. 549,
23. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U. nr 112, poz. 1206,
24. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, Dz.U. nr 175, poz. 1439,
25. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 października 2008 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska, Dz.U. 2008 nr 196 poz. 1217,
26. Serwis internetowy miasta Płońsk, www.plonsk.pl,
27. Strona internetowa Banku Ochrony Środowiska S.A., www.bosbank.pl,
28. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, Dz.U. z 2004 r. nr 3, poz. 20 z późn. zm.,
29. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, Dz.U. z 2007 r. nr 39 poz. 251 z późn. zm.,
30. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.,
31. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. nr 100, poz. 1085 z późn. zm.,
32. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych, Dz.U. nr 199, poz. 1671 z późn. zm.

10. Zestawienie załączników

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających azbest lub wyrobu zawierające azbest	59
Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania	60
Załącznik 3. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone	61
Załącznik 4. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest	62
Załącznik 5. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska	64
Załącznik 6. Karta ewidencji odpadu	65
Załącznik 7. Formularz karty przekazania odpadu	66
Załącznik 8. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów	67
Załącznik 9. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji	71
Załącznik 10. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest	77
Załącznik 11. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania odpadów azbestowych	82

Załącznik 1. Wzór oznakowania instalacji, urządzeń lub pomieszczeń zawierających azbest lub wyrobu zawierające azbest**Pomieszczenie zawiera azbest***

* tylko w przypadku oznakowania pomieszczenia w związku z brakiem możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$) zawierającej standardowy napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle; napis powinien być wyraźnie czytelny,
- jeśli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit/azbest niebieski”.

Załącznik 2. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA**Miejsce, adres
.....
.....Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:

osoba prawna - nazwa, adres

osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres

Tytuł własności

Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾Ilość (m², tony)³⁾Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾

Przewidywany termin usunięcia wyrobu:

okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾

całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji

Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾
....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

1) Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

2) Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przedza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

3) Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

4) Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

5) Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

Załącznik 3. Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH
WYKORZYSTYWANIE ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:

 - a) sposób
 - b) przez kogo
 - c) termin

8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Załącznik 4. Wzór oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest**OCENA**
stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce / obiekt / urządzenie budowlane / instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj / nazwa wyrobu ¹⁾Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób – rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem		
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem		
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia		
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII.	Usytuowanie wyrobu		
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30

25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

1. Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
2. Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.
3. Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3% powierzchni wyrobu.
4. Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3% powierzchni wyrobu.

Załącznik 5. Wzór informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu, PCB oraz innych substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska

Gmina:
 Powiat:
 Województwo:

Informacje za okres:
 określające stan na dzień:

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp.	Nazwa wyrobu zawierającego azbest ¹⁾	Miejsce występowania wyrobu zawierającego azbest (adres)	Jednostka miary	Ilość	Uwagi ²⁾

Objaśnienia:

- ¹⁾ Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:
- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
 - * płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
 - * rury i złącza azbestowo-cementowe,
 - * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
 - * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
 - * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
 - * szczeliwa azbestowe,
 - * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
 - * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
 - * papier i tektura,
 - * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.
- ²⁾ Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

Załącznik 6. Karta ewidencji odpadu

KARTA EWIDENCJI ODPADU *				Nr karty		Rok kalendarzowy			
Kod odpadu									
Rodzaj odpadu									
Procentowa zawartość PCB w odpadzie ^b									
Posiadacz odpadów ^c				Adres ^d					
Nr REGON				Telefon/faks					
Działalność w zakresie: ^e									
W ☐		Zb ☐		Od ☐		Un ☐			
Miesiąc	Masa wytworzonych odpadów [Mg] ^f	Masa przyjętych odpadów [Mg] ^f	Nr karty przekazania odpadu	Gospodarowanie odpadami				Imię i nazwisko osoby sporządzającej	
				We własnym zakresie					Odpady przekazane innemu posiadaczowi odpadów
				masa [Mg] ^g	metoda odzysku R ^h	metoda unieszkodliwiania D ⁱ	masa przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części [Mg] ^j	masa [Mg] ^f	nr karty przekazania odpadu

Objaśnienia:

^a Nie dotyczy komunalnych osadów ściekowych stosowanych w celach, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.), oraz prowadzącego zakład przetwarzania, o którym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495).

^b Dotyczy działalności w zakresie unieszkodliwiania PCB.

^c Imię i nazwisko lub nazwa posiadacza odpadów. W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

^d Adres zamieszkania lub siedziby posiadacza odpadów.

^e Zaznaczyć symbolem X właściwy kwadrat: W - wytwarzanie odpadów, Zb - zbieranie odpadów, Od - odzysk odpadów, Un - unieszkodliwianie odpadów.

^f Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

^g Podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie. W przypadku prowadzącego stację demontażu podać masę odpadów zagospodarowanych we własnym zakresie łącznie z masą przeznaczonych do ponownego użycia przedmiotów wyposażenia i części pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji.

^h Symbole R określają procesy odzysku polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji lub materiałów lub energii wraz z ich wykorzystaniem zgodnie z załącznikiem nr 5 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

ⁱ Symbole D określają procesy unieszkodliwiania odpadów zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach.

^j Podać masę przedmiotów wyposażenia i części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przeznaczonych do ponownego użycia, powstałych na skutek przetworzenia w stacji demontażu.

Załącznik 7. Formularz karty przekazania odpadu

KARTA PRZEKAZANIA ODPADU		Nr karty ^a	Rok kalendarzowy
Posiadacz odpadów, który przekazuje odpad ^{b,c}	Prowadzący działalność w zakresie transportu odpadu ^{b,d}	Posiadacz odpadów, który przejmuje odpad ^b	
Adres ^a	Adres ^{a,*}	Adres ^a	
Telefon/faks	Telefon/faks ^a	Telefon/faks	
Nr REGON	Nr REGON ^a	Nr REGON	
Miejsce przeznaczenia odpadów ^f			
Kod odpadu	Rodzaj odpadu		
Data/miesiąc ^e	Masa przekazanych odpadów [Mg] ^h	Numer rejestracyjny pojazdu, przyczepy lub naczepy ^{g,i}	
Potwierdzam przekazanie odpadu	Potwierdzam wykonanie usługi transportu odpadu ^d	Potwierdzam przejęcie odpadu	
data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	data, pieczęć i podpis	

Objaśnienia:

^a Numer nadawany jest przez posiadacza odpadów, który przekazuje odpad.

^b Imię i nazwisko lub nazwa podmiotu.

^c W przypadku odpadów komunalnych kartę wypełnia przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008), lub gminna jednostka organizacyjna, o której mowa w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

^d W przypadku gdy odpad jest transportowany kolejno przez dwóch lub więcej prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów, w oznaczonych rubrykach należy podać wymagane dane i podpisy wszystkich prowadzących działalność w zakresie transportu odpadów z zachowaniem kolejności transportowania odpadu.

^e Adres zamieszkania lub siedziby podmiotu.

^f Adres miejsca odbioru odpadu, pod który należy dostarczyć odpad, wskazany przez posiadacza odpadu prowadzącemu działalność w zakresie transportu odpadów.

^g W przypadku odpadów niebezpiecznych podać datę przekazania odpadu. Karta może być stosowana jako jednorazowa karta przekazania odpadu lub jako zbiorcza karta przekazania odpadu, obejmująca odpad danego rodzaju przekazywany łącznie w czasie jednego miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego prowadzącego działalność w zakresie transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.

^h Podać masę odpadów z dokładnością co najmniej do pierwszego miejsca po przecinku dla odpadów innych niż niebezpieczne; co najmniej do trzeciego miejsca po przecinku dla odpadów niebezpiecznych.

ⁱ Dotyczy odpadów niebezpiecznych.

Załącznik 8. Procedury dotyczące obowiązków i postępowania właścicieli i zarządców przy użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów lub terenów ¹⁵**Procedura nr 1**

Sporządzenie „Oceny Stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest”	Przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest
Opracowanie corocznego planu kontroli jakości powietrza dla pomieszczeń zawierających azbest	Sporządzenie informacji dla wójta/burmistrza/prezydenta (corocznie)
Opracowanie instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest	Oznakowanie pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest
	Zaznaczenie na planach sytuacyjnych terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest

Opis procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i zasad postępowania właścicieli i zarządców budynków, budowli, instalacji i urządzeń oraz terenów gdzie znajduje się azbest lub wyroby zawierające azbest. Procedura dotyczy więc bezpiecznego ich użytkowania.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres posiadania budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - niezależnie od ich wielkości lub stanu, jeżeli znajdują się tam wyroby zawierające azbest.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia technicznego oraz terenu - gdzie znajdują się wyroby zawierające azbest - ma obowiązek sporządzenia -w 2 egzemplarzach - „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” (załącznik 4). Właściciele lub zarządcy, którzy spełnili ten obowiązek wcześniej - sporządzają następane „Oceny...” w terminach wynikających z warunków poprzedniej „Oceny...” - tzn.:

¹⁵ „Bezpieczne postępowania z azbestem i materiałami zawierającymi azbest” pod red. Jerzego Dyczka, Materiały specjalistycznego kursu szkoleniowego, AGH, Kraków, 26-27.06.2003

- Po 5-u latach -jeżeli wyroby zawierające azbest są w dobrym stanie technicznym i nieuszkodzone,
- Po roku - jeżeli przy poprzedniej „Oceny...” ujawnione zostały drobne (do 3% powierzchni wyrobów) uszkodzenia.

Wyroby, które posiadały lub posiadają duże i widoczne uszkodzenia - powinny zostać bezzwłocznie usunięte.

Jeden egzemplarz „Oceny...” właściciel lub zarządca zobowiązany jest złożyć właściwemu terenowo organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego - w terminie do 30-tu dni od dnia jej sporządzenia. Drugi egzemplarz zachowuje przy dokumentacji budynku, budowli, instalacji lub urządzenia przemysłowego oraz terenu - do czasu sporządzenia następnej „Oceny..”.

Właściciel lub zarządca zobowiązany jest do przeprowadzenia inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji (spisu z natury) wyrobów zawierających azbest. Wyniki inwentaryzacji powinny służyć do sporządzenia stosownej informacji dla wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - właściwego dla miejsca znajdowania się budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z wyrobami zawierającymi azbest. Wzory informacji są odpowiednio w załącznikach:

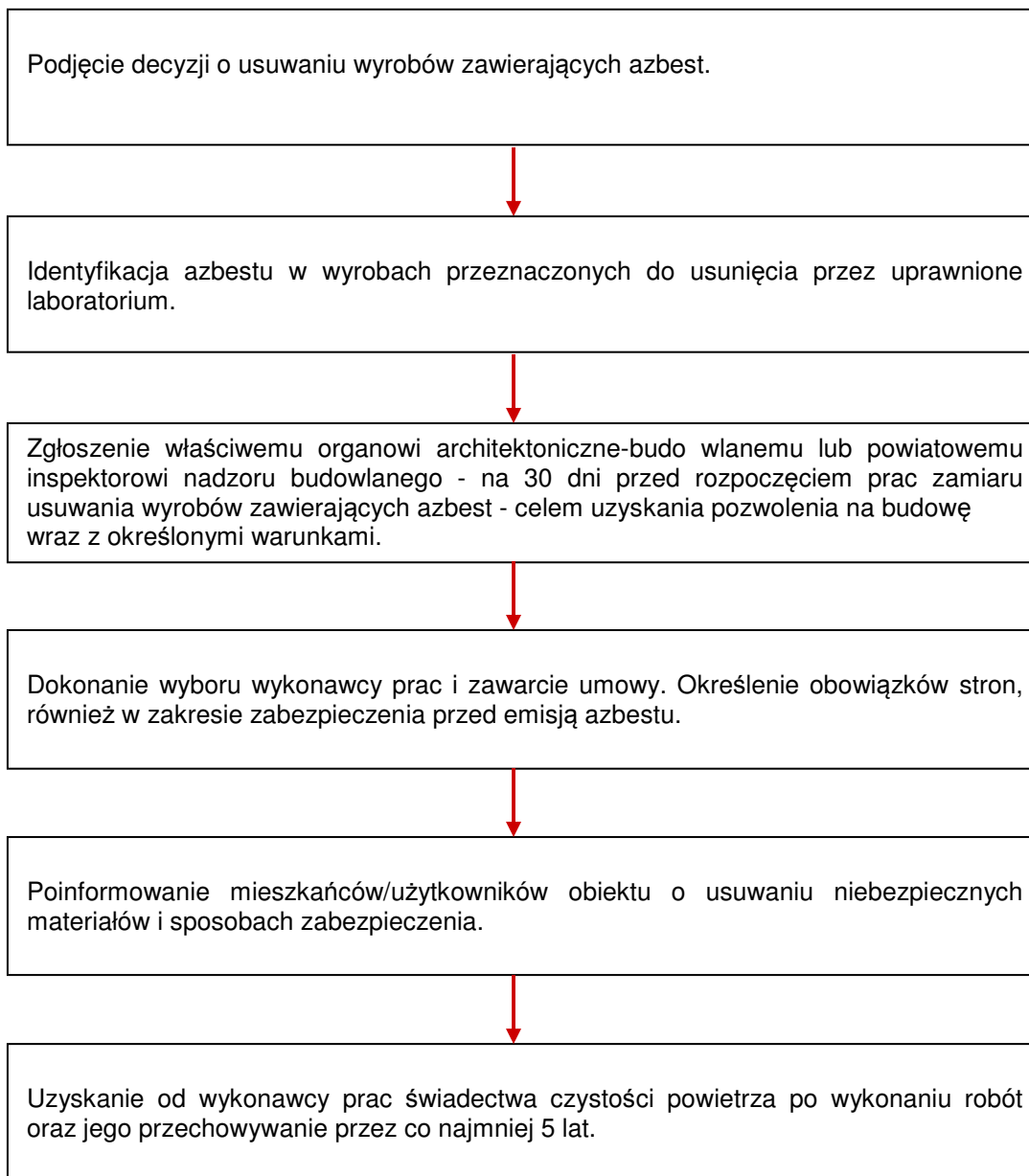
- Załącznik 2 - Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania.
- Załącznik 3 - Informacja o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone.

Informacje przedkłada się corocznie, celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - co pozwoli na ocenę zagrożenia dla ludzi i środowiska w danym rejonie. Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie występują wyroby zawierające azbest, ma ponadto obowiązki:

- Oznakowania pomieszczeń, gdzie znajdują się urządzenia lub instalacje z wyrobami zawierającymi azbest - odpowiednim znakiem ostrzegawczym dla azbestu (załącznik 1).
- Opracowania i wywieszenia na widocznym miejscu instrukcji bezpiecznego postępowania i użytkowania pomieszczenia z wyrobami zawierającymi azbest.
- Zaznaczenia na planie sytuacyjnym terenu miejsc z wyrobami zawierającymi azbest.

Ponadto, jeżeli w budynku, budowli, instalacji lub urządzeniu o: znajdują się wyroby zawierające azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1000 kg/m³ (tzw. „miękkie”), lub jeżeli wyroby zawierają azbest krokidolid a także jeżeli te wyroby znajdują się w zamkniętych pomieszczeniach, lub istnieje, uzasadniona obawa dużej emisji azbestu do środowiska - właściciel lub zarządca powinien opracować plan kontroli jakości powietrza (monitoringu), a jego wyniki uwz; dalszej eksploatacji lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Procedura nr 2

Cel procedury

Celem procedury jest przedstawienie zakresu obowiązków i postępowania właścicieli zarządców budynków, budowli, instalacji lub urządzeń oraz terenów z wyrobami zawierającymi azbest - przed i w czasie wykonywania prac usuwania lub zabezpieczenia takich prac.

Zakres procedury

Zakres procedury obejmuje okres podjęcia decyzji o zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, do zakończenia tych robót i uzyskania stosownego oświadczenia wykonawcy prac.

Opis szczegółowy

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, gdzie znajduje się

azbest lub wyroby zawierające azbest - powinien dokonać identyfikacji rodzaju i ilości azbestu w wyrobach, przez uprawnione do takich prac laboratorium. Identyfikacja azbestu powinna nastąpić w okresie użytkowania wyrobów, jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania prac zabezpieczenia lub usuwania takich wyrobów - o ile informacja ta, nie jest podana w innych dokumentach budowy przedmiotowego obiektu.

Identyfikacja azbestu jest obowiązkiem właściciela lub zarządcy, wynikającym z tytułu własności oraz odpowiedzialności prawnej, dotyczącej ochrony osób trzecich od szkód mogących wynikać z nieodpowiedniej eksploatacji przedmiotu stanowiącego własność. Wyniki identyfikacji azbestu powinny być uwzględniane przy:

- Sporządzaniu „Oceny...”
- Sporządzaniu informacji dla wójta, burmistrza, prezydenta miasta
- Zawieraniu umowy na wykonanie prac zabezpieczania lub usuwania wyrobów zawierających azbest z wykonawcą tych prac - wytwarzającym odpady niebezpieczne.

Właściciel lub zarządca może zlecić innym - fachowo przygotowanym osobom lub podmiotom prawnym - przeprowadzenia czynności wykonania identyfikacji azbestu w wyrobach. W każdym przypadku powinno to mieć miejsce przed rozpoczęciem prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest.

Właściciel lub zarządca budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu i wyrobami zawierającymi azbest, ma obowiązek zgłoszenia - na 30 dni przed rozpoczęciem prac, wniosku o pozwolenie na budowę (remont), wraz z określonymi warunkami. Wniosek powinien zostać sporządzony z uwzględnieniem przepisów wynikających z art. 31 ust. 3, pkt.2 oraz art. 36 ust.1 pkt. 1 i 4 *ustawy - Prawo budowlane*. Zatajenie informacji o występowaniu azbestu w wyrobach, które będą przedmiotem prac remontowo-budowlanych skutkuje - na podstawie *ustawy - Prawo ochrony środowiska* - odpowiedzialnością prawną. Po dopełnieniu obowiązków formalnoprawnych, właściciel lub zarządca dokonuje wyboru wykonawcy prac - wytwórcy odpadów niebezpiecznych. Zawiera umowę na wykonanie prac zabezpieczenia lub usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oczyszczenia budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu z azbestu. W umowie powinny być jasno sprecyzowane obowiązki stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu w czasie wykonywania prac.

Niezależnie od obowiązków wykonawcy prac, właściciel lub zarządca powinien poinformować mieszkańców lub użytkowników budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu, o usuwaniu niebezpiecznych materiałów zawierających substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla ludzi oraz o sposobach zabezpieczenia przed tą szkodliwością. Na końcu właściciel lub zarządca powinien uzyskać od wykonawcy prac, pisemne oświadczenie o prawidłowości wykonania robót i oczyszczenia z azbestu, a następnie przechowywać je przez okres co najmniej 5 lat, wraz z inną dokumentacją budynku, budowli, instalacji lub urządzenia oraz terenu.

Załącznik 9. Szczegółowe zestawienie wyników inwentaryzacji**Tabela nr 68.**

Zestawienie wyników inwentaryzacji

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
1	Płońsk	1 Maja	23	1885	2	1	2	110
2	Płońsk	1 Maja	23	1885	2	1	2	110
3	Płońsk	1 Maja	25	1886	2	1	2	110
4	Płońsk	1 Maja	27	1887	2	1	2	110
5	Płońsk	1 Maja	35	1891	2	1	2	110
6	Płońsk	1 Maja	37	1892	2	1	2	110
7	Płońsk	1 Maja	39	1893	2	1	2	110
8	Płońsk	1 Maja	41	1894	2	1	2	110
9	Płońsk	19 Stycznia	15	1485	2	1	2	143
10	Płońsk	19 Stycznia	18	1481	2	1	2	289
11	Płońsk	19 Stycznia	41	876/6	2	1	2	1150
12	Płońsk	40-lecia PRL	6	652	2	1	2	163
13	Płońsk	40-lecia PRL	40	496	2	2	2	164
14	Płońsk	40-lecia PRL	42	497	2	1	2	144
15	Płońsk	40-lecia PRL	44	498	2	1	2	144
16	Płońsk	Andersa	6	1964	2	1	2	110
17	Płońsk	Baczyńskiego	1	510	2	1	2	180
18	Płońsk	Baczyńskiego	12	516	2	1	2	178
19	Płońsk	Baczyńskiego	14	515	2	1	2	222
20	Płońsk	Baczyńskiego	16	512	2	1	2	205
21	Płońsk	Bema	8	2061	2	1	2	31
22	Płońsk	Bema		2060	2	1	2	106
23	Płońsk	Berlinga		2074	2	1	2	164
24	Płońsk	Działka ewidencyjna nr 1684/2		1684/2	2	1	2	151
25	Płońsk	Działka ewidencyjna nr 271/3, garaże		271/3	2	2	2	240
26	Płońsk	Działka ewidencyjna nr 825		825	2	1	2	25
27	Płońsk	Fiołkowa	33	2370	2	1	2	190
28	Płońsk	Fiołkowa	37	2362	2	1	2	130
29	Płońsk	Ford I	1/5	979/4	2	1	2	287
30	Płońsk	Galileusza		2234/21	2	1	2	229
31	Płońsk	Gałczyńskiego	10	545	2	1	2	190
32	Płońsk	Graniczna		34	1	1	2	43
33	Płońsk	Graniczna		34	2	1	2	112
34	Płońsk	Graniczna		34	2	1	2	86
35	Płońsk	Graniczna		73/15	2	1	2	276
36	Płońsk	Grunwaldzka	22	827/1	2	1	2	349
37	Płońsk	Grunwaldzka	22	827/1	2	1	2	41
38	Płońsk	Grunwaldzka	77	104	2	1	2	199
39	Płońsk	Grunwaldzka	77	104	2	2	2	66
40	Płońsk	Grunwaldzka, Ogródki Działkowe		123	2	1	2	40
41	Płońsk	Grunwaldzka, Ogródki Działkowe		123	1	1	2	12
42	Płońsk	Grunwaldzka, Ogródki Działkowe		123	1	1	2	28
43	Płońsk	Grunwaldzka, Ogródki Działkowe		123	2	1	2	37

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
44	Płońsk	Grunwaldzka, Ogródki Działkowe		123	2	1	2	20
45	Płońsk	Hiacyntowa	11	2384	2	1	3	173
46	Płońsk	Hiacyntowa	14	2493	2	1	3	168
47	Płońsk	Hiacyntowa	19	2376	2	1	2	147
48	Płońsk	Jesionowa	8	149	2	1	2	86
49	Płońsk	Jesionowa	4/4a	152	2	2	2	130
50	Płońsk	Jędrzejewicza	8a	828	2	1	2	64
51	Płońsk	Jędrzejewicza		837	2	1	2	140
52	Płońsk	Jędrzejewicza		839	2	1	1	119
53	Płońsk	Kalinowa	1	2406	2	1	2	132
54	Płońsk	Kalinowa	5	2404	2	1	2	122
55	Płońsk	Kalinowa	9	2403	2	1	2	126
56	Płońsk	Kalinowa	11	2402	2	1	2	112
57	Płońsk	Kalinowa	23	2396	2	1	2	133
58	Płońsk	Kalinowa	27	2394	2	1	2	144
59	Płońsk	Klonowa	3	150/2	2	1	2	55
60	Płońsk	Kolejowa	14	1241	2	2	2	158
61	Płońsk	Kolejowa	16	1242	2	2	2	156
62	Płońsk	Kolejowa	19	1308	2	1	2	89
63	Płońsk	Kolejowa	22	1247	2	2	2	140
64	Płońsk	Kolejowa	24	1249	2	2	2	137
65	Płońsk	Kolejowa	30	1254	2	1	3	113
66	Płońsk	Kolejowa	36	1275	2	1	2	225
67	Płońsk	Konopnickiej	7	1707	1	1	2	91
68	Płońsk	Konopnickiej	23	1715	2	1	2	100
69	Płońsk	Konopnickiej	30	1778	2	1	2	161
70	Płońsk	Konopnickiej	34	1780/2	1	1	2	47
71	Płońsk	Kościuszki	8	1972	2	1	2	216
72	Płońsk	Kruczkowskiego	2	504	2	1	3	204
73	Płońsk	Kruczkowskiego	10	500	2	1	2	174
74	Płońsk	Kwiatowa	1	1982	1	1	2	77
75	Płońsk	Kwiatowa	3	2038	1	1	2	75
76	Płońsk	Kwiatowa	5	2039/2	2	2	2	105
77	Płońsk	Kwiatowa	16	2111/1	2	1	2	160
78	Płońsk	Kwiatowa	16	2111/1	2	1	2	105
79	Płońsk	Kwiatowa	18	2110	2	1	2	171
80	Płońsk	Lipowa	5	134	1	1	2	72
81	Płońsk	Maczka	26	1074/2	2	1	2	139
82	Płońsk	Magnolii	8	234/12	2	1	2	178
83	Płońsk	Makowa	7a	234/19	2	1	2	154
84	Płońsk	Makuszyńskiego	9	552	2	1	2	185
85	Płońsk	Malinowa	7	426/9	2	1	2	184
86	Płońsk	Malinowa	8	426/12	2	1	3	232
87	Płońsk	Mazowiecka	3	985	2	1	2	683
88	Płońsk	Mazowiecka	9	992/2	2	1	2	289
89	Płońsk	Mazowiecka	9	992/2	1	1	2	73
90	Płońsk	Mazowiecka	9	992/2	1	1	2	67
91	Płońsk	Mazowiecka	9	992/2	2	1	2	806

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
92	Płońsk	Mazowiecka	9	992/2	2	1	2	878
93	Płońsk	Mickiewicza	15	1765	2	2	2	148
94	Płońsk	Mickiewicza	19	1767/4	2	1	2	141
95	Płońsk	Młodzieżowa	45	253	2	1	2	1119
96	Płońsk	Młodzieżowa	45	253	2	1	2	1239
97	Płońsk	Młodzieżowa	45	252	1	1	2	26
98	Płońsk	Młodzieżowa	47	252	2	1	2	216
99	Płońsk	Młodzieżowa	47	252	2	1	2	605
100	Płońsk	Nadrzeczna	8	383	2	2	2	120
101	Płońsk	Nadrzeczna		382	1	1	2	95
102	Płońsk	Nadrzeczna		382	2	2	2	130
103	Płońsk	Nadrzeczna		382	1	1	2	52
104	Płońsk	Ogrodowa	3	1231	2	1	2	233
105	Płońsk	Ogrodowa	38	1214	2	2	3	89
106	Płońsk	Parkowa	4	197/72	2	1	2	448
107	Płońsk	Parkowa	4	197/62	2	1	2	238
108	Płońsk	Parkowa	6a	197/75	2	1	2	160
109	Płońsk	Piaskowa		900/3	1	1	2	121
110	Płońsk	Piaskowa		887	2	1	2	264
111	Płońsk	Piaskowa		905	2	1	2	157
112	Płońsk	Piaskowa		906	2	1	2	66
113	Płońsk	Plac u zbiegu Warszawskiej, Wyszogrodzkiej, Targowej i ZWM	33	1914	2	1	2	171
114	Płońsk	Płocka	9	1358	2	1	2	163
115	Płońsk	Płocka	62	648	1	1	2	15
116	Płońsk	Płocka	81	1075	2	1	2	129
117	Płońsk	Płocka	89	1069/19	2	1	2	665
118	Płońsk	Płocka	96	484	2	1	2	240
119	Płońsk	Płocka	96	484	2	1	2	34
120	Płońsk	Płocka	106	479	2	1	3	61
121	Płońsk	Płocka	108	471/6	2	1	2	173
122	Płońsk	Płocka	110	470/2	1	1	2	14
123	Płońsk	Płocka	117	947/2	1	1	2	83
124	Płońsk	Płocka	117	947/2	2	2	2	171
125	Płońsk	Płocka	121	945	2	1	2	59
126	Płońsk	Płocka	128	455	2	1	2	341
127	Płońsk	Płocka	131	940/2	1	1	2	53
128	Płońsk	Płocka	136	452/1	2	1	2	34
129	Płońsk	Płocka	155	892/2	2	1	2	192
130	Płońsk	Płocka	155	892/2	2	1	2	55
131	Płońsk	Płocka	158	436	2	1	3	153
132	Płońsk	Płocka	158	436	2	1	2	103
133	Płońsk	Płocka	159	889	2	1	2	226
134	Płońsk	Płocka	159	889	2	1	2	212
135	Płońsk	Płocka	166	432/4	2	1	2	284
136	Płońsk	Płocka	133c	937/2	2	1	2	74
137	Płońsk	Płocka	166a	428/1	2	1	2	110
138	Płońsk	Płocka		711	2	1	2	89
139	Płońsk	Południowa	1	2239/16	2	1	2	216

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m2]
140	Płońsk	Południowa	3	2239/15	2	1	3	136
141	Płońsk	Południowa	5	2239/14	2	1	2	197
142	Płońsk	Prosta	8	2120	2	1	3	98
143	Płońsk	Prosta	12/10a	2070	2	1	2	136
144	Płońsk	Prosta	14a	2071	2	1	2	123
145	Płońsk	Prusa	5	1690	2	1	2	191
146	Płońsk	Przejazd	3/5/7	2335	2	1	2	236
147	Płońsk	Przejazd	3/5/7	2334	2	1	2	52
148	Płońsk	Przemysłowa	14	1011/2	1	1	2	50
149	Płońsk	Przemysłowa	16	1010/3	1	1	2	45
150	Płońsk	Robotnicza	1	1845	2	1	3	123
151	Płońsk	Robotnicza	5	1843	2	1	2	109
152	Płońsk	Robotnicza	9	1841	2	1	2	89
153	Płońsk	Różana	19	2344	2	1	2	151
154	Płońsk	Róży Luksemburg	4	1827	1	1	2	104
155	Płońsk	Róży Luksemburg	19	1855	2	1	2	192
156	Płońsk	Rzemieślnicza	7	1802	1	1	2	88
157	Płońsk	Sienkiewicza	8	398/9	2	1	2	209
158	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	969
159	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	324
160	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	751
161	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	836
162	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1693
163	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1430
164	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1820
165	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	151
166	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	116
167	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1813
168	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	120
169	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1517
170	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	1534
171	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	54
172	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/2	2	1	2	65
173	Płońsk	Sienkiewicza	11	195/13	2	1	2	453
174	Płońsk	Sienkiewicza	18	197/13	1	1	2	13
175	Płońsk	Sikorskiego	15	2004	1	1	2	47
176	Płońsk	Skarżyńska	10	1000/1	2	1	2	79
177	Płońsk	Skarżyńska	10	1000/1	2	1	2	52
178	Płońsk	Skarżyńska	10	1000/1	1	1	2	25
179	Płońsk	Składowa	7	1267	1	1	2	95
180	Płońsk	Składowa	7	1267	1	1	2	27
181	Płońsk	Składowa	13	1256	2	2	2	167
182	Płońsk	Szczęśliwa	3	932/3	1	1	2	119
183	Płońsk	Szczęśliwa	5a	927/9	2	1	3	174
184	Płońsk	Szczęśliwa	5a	927/9	1	1	3	55
185	Płońsk	Szczęśliwa	5d	927/14	2	1	2	226
186	Płońsk	Szczęśliwa	5f	927/7	2	1	3	187
187	Płońsk	Środkowa	18	1775	2	1	2	100

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
188	Płońsk	Środkowa	20	1774	2	1	2	130
189	Płońsk	Środkowa	27	1742/1	2	1	2	140
190	Płońsk	Targowa	46	1655	2	1	2	255
191	Płońsk	Targowa	49	1572	2	1	2	157
192	Płońsk	Targowa	54	1578	2	1	2	83
193	Płońsk	Targowa	56a	1694	2	1	2	78
194	Płońsk	Targowa/19 Stycznia		1579	2	1	2	58
195	Płońsk	Tęczowa	22	2237/5	2	1	2	171
196	Płońsk	Tęczowa	22	2237/5	1	1	2	20
197	Płońsk	Toruńska	5	2229/10	2	1	2	185
198	Płońsk	Towarowa	7a	1/18	2	1	2	171
199	Płońsk	Towarowa	7a	1/18	1	1	2	29
200	Płońsk	Towarowa		1284/1	1	1	2	49
201	Płońsk	Towarowa		1832	2	1	2	259
202	Płońsk	Towarowa		1832	1	1	2	47
203	Płońsk	Towarowa, wieża ciśnień		1/14	2	1	2	78
204	Płońsk	Warskiego	1	1839	2	1	2	130
205	Płońsk	Warskiego	7	1837	2	1	2	130
206	Płońsk	Warskiego		1834	2	1	2	82
207	Płońsk	Warszawska	48	1994	1	1	2	73
208	Płońsk	Warszawska	55	1793/27	1	1	2	20
209	Płońsk	Warszawska	60	2091/1	2	1	2	110
210	Płońsk	Warszawska	62	2092	2	1	2	115
211	Płońsk	Wieczorków	10	295	2	2	2	154
212	Płońsk	Wieczorków	50	260/15	2	1	2	33
213	Płońsk	Wieczorków	51	349	2	1	2	163
214	Płońsk	Wieczorków	55	347/2	2	1	2	165
215	Płońsk	Wieczorków	55	347/2	2	1	2	259
216	Płońsk	Wieczorków	58	256	2	2	2	180
217	Płońsk	Wieczorków	23a	362/5	2	1	2	95
218	Płońsk	Wieczorków		340	2	1	2	100
219	Płońsk	Wieczorków		312	1	1	2	44
220	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	20
221	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	21
222	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	23
223	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	42
224	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	42
225	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	20
226	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	30
227	Płońsk	Wieczorków, Ogródki działkowe		348	2	1	2	24
228	Płońsk	Wiejska	33a	40/4	2	1	2	218
229	Płońsk	Wiejska	8/8a	80/1	1	1	2	49
230	Płońsk	Wiejska		77	2	1	2	122
231	Płońsk	Wiśniowa	2	428/6	1	1	2	66
232	Płońsk	Wiśniowa	2	428/6	2	1	2	96
233	Płońsk	Wiśniowa	4	427/6	1	1	3	100
234	Płońsk	Wojska Polskiego	11	2051	2	1	2	123
235	Płońsk	Wolności	21	673	2	1	2	482

Lp.	Miejscowość	Ulica	Nr	Nr działki ewidencyjnej	Nachylenie dachu	Typ płyt	Stan płyt	Ilość azbestu [m ²]
236	Płońsk	Wolności	21	675/1	2	1	2	107
237	Płońsk	Wolności	22	719/13	1	1	2	18
238	Płońsk	Wrzosowa	2	2355	2	1	2	245
239	Płońsk	Wrzosowa	5	2360	2	1	2	168
240	Płońsk	Wrzosowa	11	2357	2	1	2	194
241	Płońsk	Wspólna	26	1435	2	1	2	219
242	Płońsk	Wyszogrodzka	3	1954	1	1	2	60
243	Płońsk	Wyszogrodzka	22	1824/2	2	1	2	132
244	Płońsk	Wyszogrodzka	30	1879/3	2	2	2	91
245	Płońsk	Wyszogrodzka	32	1878	2	2	2	157
246	Płońsk	Wyszogrodzka	54	1025/2	2	1	2	93
247	Płońsk	Wyszogrodzka	63	1053	1	1	2	96
248	Płońsk	Wyszogrodzka	70	2218	2	1	2	133
249	Płońsk	Wyszogrodzka	72	2215	2	1	2	120
250	Płońsk	Wyszogrodzka	76	2225	1	1	2	94
251	Płońsk	Wyszogrodzka	63a	1057	2	1	2	209
252	Płońsk	Wyszogrodzka	63a	1057	2	1	2	35
253	Płońsk	Wyszogrodzka	63a	1056	2	1	2	373
254	Płońsk	Wyszogrodzka	63a	1056	2	1	2	164
255	Płońsk	Wyszogrodzka	63a	1056	2	1	1	223
256	Płońsk	Wyszogrodzka		2216/2	2	1	2	103
257	Płońsk	Zachodnia	13	265/10	2	1	3	181
258	Płońsk	Zacisze	2a	121/3	1	1	2	29
259	Płońsk	Zacisze		273	2	1	2	119
260	Płońsk	Zacisze		273	1	1	2	22
261	Płońsk	Zajazd	6	1790	2	1	2	885
262	Płońsk	Zajazd	8	1791/2	2	1	2	612
263	Płońsk	Zajazd	8	1782/2	2	1	2	412
264	Płońsk	Zajazd	8	1782/2	2	1	2	321
265	Płońsk	Zawadzkiego	21	1824/2	1	1	2	37
266	Płońsk	Zawadzkiego	21	1824/2	1	1	2	68
267	Płońsk	Zawadzkiego	21	1824/1	1	1	2	14
268	Płońsk	Zawadzkiego	21	1824/1	1	1	2	18
269	Płońsk	Zawadzkiego	21	1824/2	2	1	2	315
270	Płońsk	Związku Walki Młodych	18	1298	2	2	2	110
271	Płońsk	Związku Walki Młodych	66	1071/6	2	1	2	151
272	Płońsk	Żeromskiego	8	1686	2	1	2	136
273	Płońsk	Żeromskiego	23	1669	2	1	2	259
		Razem						54 611

Legenda:

Nachylenie dachu: 1 - płaski, 2 - skośny,

Typ płyt azbestowo-cementowych: 1 - faliste, 2 - płaskie

Stopień pilności: 1 - wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie, 2 - ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku, 3 - ponowna ocena w terminie do 5 lat

Załącznik 10. Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

Województwo dolnośląskie	
1. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z wydzieloną kwaterą do składowania odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Wałbrzychu	
Zarządzający składowiskiem	Mo BRUK sp. k.
Adres	Korzenna 214, 33-322 Korzenna
	województwo małopolskie, powiat nowosądecki, gmina Korzenna
Telefon	(074) 849 53 08, fax (074) 849 55 40
e-mail	sklawowisko@mobruk.pl
strona internetowa	www.mobruk.pl
adres składowiska	ul. Górnicza 1, 58-303 Wałbrzych
adres składowiska	województwo dolnośląskie, powiat wałbrzyski, gmina Wałbrzych
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	06 07 01* – odpady azbestowe z elektrolizy 06 13 04* – odpady z przetwarzania azbestu 10 11 81* – odpady zawierające azbest 10 13 09* – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych 16 01 11* – okładziny hamulcowe zawierające azbest 16 02 12* – zużyte urządzenia zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	Odpady azbestowe z elektrolizy - cena do uzgodnienia, Odpady z przetwarzania azbestu - 520 zł netto, Odpady zawierające azbest - 470 zł netto, Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo azbestowych - 340 zł netto, Okładziny hamulcowe zawierające azbest – 920 zł netto, Zużyte urządzenia zawierające wolny azbest – 820 zł netto, Materiały izolacyjne zawierające azbest - 300 zł netto, Materiały konstrukcyjne zawierające azbest - 270 zł netto
Godziny otwarcia	brak danych
2. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Trzebczu	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej Sp. z o.o.
Adres	ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice
	województwo dolnośląskie, powiat polkowicki, gmina Polkowice
Telefon	(076) 846 29 11, fax (076) 846 29 60
e-mail	pgm@pgm-polkowice.com.pl
strona internetowa	www.pgm-polkowice.com.pl
adres składowiska	obręb Trzebcz i Polkowice III
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	450 zł netto
Godziny otwarcia	pn.-pt. 7:00-15:00
Województwo kujawsko-pomorskie	
3. Składowisko odpadów niebezpiecznych	
Zarządzający składowiskiem	Eco-Pol Sp. z o.o.
Adres	ul. Dworcowa 9, 86-120 Pruszcz
	województwo kujawsko-pomorskie, powiat świecki, gmina Pruszcz
Telefon	Fax (052) 330 80 65; kom. 604 976 270
e-mail	eco-pol@o2.pl, biuro@ecopol.pl
strona internetowa	www.ecopol.republika.pl www.ecopol.pl
adres składowiska	Małociechowo
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	cena ustalana indywidualnie, uzależniona od ilości dostarczonych odpadów na składowisko
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 17:00

Województwo lubelskie	
4. Składowisko w Kraśniku	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o.o.
adres	ul. Piłsudskiego 12/1, 23-200 Kraśnik
	województwo lubelskie, powiat kraśnicki, gmina Kraśnik
telefon	(081) 825 26 05
e-mail	wod-bud@wod-bud.com.pl
strona internetowa	www.wod-bud.com.pl
adres składowiska	Piaski, Zarzecze II 23-200 Kraśnik
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł netto
Godziny otwarcia	Poniedziałek, wtorek, środa 8:00-16:00, czwartek, piątek 8:00-18:00
Województwo lubelskie	
5. Składowisko odpadów azbestowych w miejscowości Srebrzyszcze	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie
adres	ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm
	województwo lubelskie, powiat chełmski, gmina Chełm
telefon	(082) 560 50 20; fax (082) 560 50 21
e-mail	pgo@pgo.chelm.pl
strona internetowa	www.pgo.chelm.pl
adres składowiska	Srebrzyszcze, Chełm, 22-100 działka ewidencyjna nr 539
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek - piątek 7:00-15:00
Województwo lubuskie	
6. Składowisko odpadów zawierających azbest w Gorzowie Wielkopolskim	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wielkopolski
	województwo lubuskie, powiat gorzowski, gmina Gorzów Wielkopolski
Telefon	(095) 722 53 85
e-mail	zuo@zuo-gorzow.pl
strona internetowa	www.zuo-gorzow.pl
adres składowiska	ul. Maluszyńska 180, 66-400 Gorzów Wielkopolski - Chróścik
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	190 zł netto za Mg
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 20:00
7. Składowisko odpadów azbestowych w Poniatowej Wsi	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Poniatowej Wsi
adres	ul. Młodzieżowa 4, 23-320 Poniatoła
	województwo lubelskie, powiat opolski, gmina Powiatowa Wieś
telefon	(081) 743 68 60
e-mail	opracowania@laos.com.pl
strona internetowa	brak
adres składowiska	Poniatoła Wieś 23-320 Poniatoła
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	16 02 12* – zużyte urządzenia (elektryczne i elektroniczne) zawierające wolny azbest 17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	400 – 500 zł netto
Godziny otwarcia	Poniedziałek - piątek. 7:00-15:00

Województwo łódzkie	
8. Składowisko odpadów niebezpiecznych Jadwinówka	
Zarządzający składowiskiem	Transport Metalurgia Sp. z o.o.
Adres	ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko
	województwo łódzkie, powiat radomszczański, gmina Radomsko
Telefon	(044) 685 42 90; (044) 685 42 90
e-mail	
adres składowiska	Jadwinówka, 97-500 Radomsko
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł brutto za Mg
Godziny otwarcia	poniedziałek - piątek 6:00-14:00
Województwo małopolskie	
9. Składowisko Odpadów Za rzeką Białą – sektor C3	
Zarządzający składowiskiem	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o.
Adres	ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów
	województwo małopolskie, powiat tarnowski, gmina Tarnów
Telefon	(014) 633 06 82; fax (014) 628 34 57
e-mail	sekretariat@jrch.pl
strona internetowa	www.jrch.pl
adres składowiska	ul. Czysta, 33-100 Tarnów nr nieruchomości 25/44
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	około 120 zł brutto
Godziny otwarcia	poniedziałek-sobota 7:00-19:00
Województwo mazowiecki	
10. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Sierpcu
Adres	ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc
	województwo mazowieckie, powiat sierpecki, gmina Sierpc
Telefon	Fax (024) 275-55-35
e-mail	zgmsierpc@wp.pl
strona internetowa	www.zgm.sierpc.pl
adres składowiska	Rachocin, 09-200 Sierpc
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	600 zł netto za Mg
Godziny otwarcia	Poniedziałek -piątek 7:00-15:00, sobota 6:00-18:00
Województwo podkarpackie	
11. Składowisko odpadów w Młynach Zakładu Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie
Adres	Skołoszów 341, 37-550 Radymno
	województwo podkarpackie, powiat jarosławski, gmina Radymno
Telefon	(016) 628 36 63; (016) 628 12 65, fax; (016) 623 75 34; (016) 628 49 36
e-mail	zgkradymno@poczta.fm
strona internetowa	www.zgkradymno.pl
adres składowiska	Młyny, 37-550 Radymno
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	200 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 15:00

12. Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Pysznicy	
Zarządzający składowiskiem	Gminny Zakład Komunalny w Pysznicy
Adres	ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica
	województwo podkarpackie, powiat stalowowolski, gmina Pysznica
Telefon	(015) 841 00 08
e-mail	gzk@pysznica.pl
adres składowiska	Pysznica Kaczyłów, 37-403 Pysznica
Dane o składowisku	
Całkowita pojemność	500 m ²
Wolna pojemność	280 m ³
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Dostępność	Ogólnodostępne
Cena za 1 Mg	270 zł netto
Godziny otwarcia	Poniedziałek – sobota 7:00 – 17:00
Województw pomorskie	
13. Kwatera azbestu w Zakładzie Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. w Gliwie Małej	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	Gliwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn
	województwo pomorskie, powiat kwidzyński, gmina Kwidzyń
Telefon	(055) 279 58 28
strona internetowa	www.zuo.kwidzyn.pl
adres składowiska	Gliwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	250 zł netto dla powiatu kwidzyńskiego, 400 zł netto dla pozostałych
Godziny otwarcia	Poniedziałek -piątek 7:00-15:00
Województw świętokrzyskie	
14. Składowisko „Dobrow”	
Zarządzający składowiskiem	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o.
Adres	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy
	województwo świętokrzyskie, powiat buski, gmina Tuczępy
Telefon	(041) 342 13 87; (015) 864 51 13; (044) kom. 509 231 489
e-mail	biuro@sii.com.pl
strona internetowa	www.sii.com.pl
adres składowiska	Dobrow 8, 28-142 Tuczępy
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	17 06 01 –290-390 zł netto 17 06 05 –195 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00 – 15:00
Województw warmińsko-mazurskie	
15. Składowisko Odpadów Niebezpiecznych	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o.
Adres	ul. 3 Maja 8, 14-100 Ostróda
	województwo warmińsko-mazurskie, powiat ostródzki, gmina Ostróda
Telefon	(089) 646 42 51; fax (089) 646 35 79
e-mail	puk-ost@post.pl
strona internetowa	www.puk-ostroda.com.pl
adres składowiska	Półwieś, 14-230 Zalewo
	województwo warmińsko-mazurskie, powiat iławski, gmina Zalewo
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	300 zł netto firmy, instytucje 350 zł netto klienci indywidualni
Godziny otwarcia	Poniedziałek-piątek 7:00-15:00

Województw wielkopolskie	
16. Składowisko odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	
Zarządzający składowiskiem	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o.
Adres	ul. Sulańska 11, 62-510 Konin
	województwo wielkopolskie, powiat koniński, gmina Konin
Telefon	(063) 249 36 24; fax (063) 247 48 06
e-mail	sekretariat@utylizacja-konin.pl
strona internetowa	www.utylizacja-konin.pl
adres składowiska	Miasto Konin nr działki ewidencyjnej 109/3, 62-510 Konin
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 8:00 – 16:00
Województw zachodniopomorskie	
17. Zakład Odzysku Odpadów w Sianowie	
Zarządzający składowiskiem	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.
Adres	ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin
	województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Koszalin
Telefon	(094) 348 44 44; fax (094) 348 44 43
e-mail	pgk@pgk.koszalin.com.pl
strona internetowa	www.pgk.koszalin.com.pl
adres składowiska	ul. Łubuszan 80, 76-004 Sianów
	województwo zachodniopomorskie, powiat koszaliński, gmina Sianów
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05 * – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	
Godziny otwarcia	IV-IX poniedziałek – piątek 7:00-17:00, sobota 7:00-15:00; pozostałe miesiące poniedziałek – piątek 7:00 – 16:00, sobota nieczynne
18. Składowisko Odpadów Dalsze	
Zarządzający składowiskiem	„Eko-Mysł” Sp. z o.o.
Adres	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
	województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski, gmina Myślibórz
Telefon	(095) 747 56 53; fax (095) 747 33 22
e-mail	eko-mysl@marsnet.pl
strona internetowa	
adres składowiska	Dalsze 36, 74-300 Myślibórz
Dane o składowisku	
Kod przyjmowanych odpadów	17 06 01* – materiały izolacyjne zawierające azbest 17 06 05* – materiały konstrukcyjne zawierające azbest
Cena za 1 Mg	272,5 zł netto
Godziny otwarcia	poniedziałek – piątek 7:00-18:00, sobota 8:00-14:00

Załącznik 11. Wykaz podmiotów gospodarczych w zakresie transportu, zbierania i usuwania odpadów azbestowych

1. Zakład Remontowo- Budowlany
Stanisław Karolczak
ul. Przelajowa 10/56,
94 – 044 Łódź
tel./fax (0-42) 686 67 37
tel. kom. 602 45 52 52
2. PPHU „ABBA EKONED” Sp. z o. o.
ul. Poznańska 152,
87 – 100 Toruń
tel./fax (0-56) 651 44 25; 654 86 70; 654 86 71; 651 36 67; 651 40 08
3. Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „Piotr”
Piotr Jaczyński
ul. Warszawska 38B,
05 – 084 Leszno
tel. (0-22) 725 84 47
4. Algader Hofman Sp. J.
ul. Gwiazdzista 21/17,
01 – 651 Warszawa
tel./fax (0-22) 864 94 97; 864 94 99; 834 75 80; 834 73 53; 864 98 12
5. Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „CARO”
ul. Zamoyskiego 51,
22 – 400 Zamość
tel./fax (0-84) 627 30 13
6. HYDROPOL Sp. z o.o.
ul. Targowa 10B,
09 – 500 Gostynin
tel./fax (0-24) 235 29 51; 235 92 67; 235 92 68
7. Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o. o.
Reguły, ul. Graniczna 6,
05 – 816 Michałowice
tel./fax (0-22) 724 32 39
8. Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT
ul. Jana Kazimierza 1/29
01 – 248 Warszawa
tel. (0-22) 836 04 01
tel/fax. (0-22) 836 10 94
9. SINTAC Polska Sp. z o.o.
ul. Armii Krajowej 86,
05 – 075 Wesola
tel. (0-22) 812 62 54; 812 76 27; 812 45 93
fax (0-22) 812 53 92
10. PPHU „GAJAWI” Gabriel Rogut
ul. Odyńca 24,
93 – 150 Łódź
tel. kom. 501 028 153
fax (0-42) 688 28 91

11. Hydrogeotechnika Sp. z o.o.
ul. Ściegiennego 262 A,
25 – 116 Kielce
tel. (0-41) 348 06 60
fax (0-41) 361 01 59
12. Firma Wielobranżowa WOLT CENTER
Grzegorz Lewandowski
Nowa Biała 1A,
09 – 411 Stara Biała
tel. (0-24) 365 63 92
13. JUKO Jerzy Szczukocki
ul. 1 – go Maja 25,
97 – 300 Piotrków Trybunalski
tel. (0-44) 732 69 63; 732 69 64; 732 69 65
tel./fax (0-44) 649 94 23 (24)
14. RAMID Mirosław Dec
ul. Aleksandra Kowalskiego 1/54,
03 – 288 Warszawa
tel./fax (0-22) 674 – 48 – 58
15. „ALBEKO” Emilia Sieger Sp. J.
Kotowy,
87 – 510 Skrwilno
tel./fax (0-54) 280 02 88
16. Zakład Remontowo Budowlany „AMBROŻY”
Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży Spółka Jawna
ul. Meissnera 1/3, lok. 222,
03-982 Warszawa
tel. (0-22) 831 07 64
17. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „Plastimet-Panorama” Sp. z o.o.
ul. Fabryczna 9,
05-084 Leszno
tel. (0-22) 725 92 67
18. Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „WOD-BUD” Sp. z o.o.
ul. Piłsudskiego 14,
23-200 Kraśnik
tel. (0-81) 825 26 05
19. „JANUSZ” Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo-Produkcyjne
ul. Kasprowicza 18,
96-100 Skierniewice
20. Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe “STANMAR”
Marian Okupski
ul. Majdany 6a,
99-300 Kutno
tel. (0-24) 254 28 57
21. Zakład Usług, Produkcji i Handlu „ZUPiH” Jan Górlński
ul. Moniuszki 85,
06-200 Maków Mazowiecki
tel. (0-29) 717 04 67

-
22. BUHCK RECYCLING Sp. z o.o.
ul. Romana Maya 1,
61-371 Poznań
tel. (0-61) 650 23 01
 23. Firma Handlowo Usługowa "PROJEKT – BUD" Edyta Psut
ul. Podwale 17,
00-252 Warszawa
tel./fax (0-22) 725 21 74; 831 76 88
 24. Przedsiębiorstwo Projektowo–Wdrożeniowe „AWAT” Sp. z o.o.
ul. Kaliskiego 9,
01-476 Warszawa
tel. (0-22) 683 91 78
 25. Spurek Konstanty Andrzej P.P.H.U. „EKO-MIX”
ul. Grabiszyńska 163,
50-950 Wrocław
tel. (0-71) 332 41 61
 26. T.K.J. Matuszewski Spółka Jawna
ul. Por. Krzycha 5,
86-300 Grudziądz
tel. (0-56) 465 48 88
fax (0-56) 465 48 92
 27. F.H.U. „SYSTEM-DACH” Sp. j.
Brody 6,
09-100 Płońsk
tel. (023) 662 25 38
 28. Zakład Usługowy „INSTAL-BUD”
ul. Środkowa 14,
09-100 Płońsk
tel. 600 321 406
 29. Firma „Nesco-Polska”
ul. Kopernika 58,
05-501 Piaseczno
tel. (048) 227 370 113
 30. Firma Handlowo-Usługowa „WODPRZEM”
ul. Sokoła 34,
87-100 Toruń
tel. (056) 656 63 78
602 442 359
 31. Przedsiębiorstwo Budowlane „AKANT INPRO”
ul. H. Forda 5,
09-100 Płońsk
tel. (023) 662 2824
 32. „EKOCHEM-EKOSERVICE” Sp. z o.o.
ul. Kościuszki 99,
90-441 Łódź
tel. (042) 636 9763, 637 78 61

33. Przedsiębiorstwo Usługowe „ENTER”
ul. Północna 8/15,
09-100 Płońsk
tel. 602 525 391
34. „ZOOWET” Sp. j.
S. Pniewski & R. Pniewski
ul. Parkowa 8,
09-140 Raciąż
tel. (023) 679 12 39, 679 1883, 679 17 76
fax. (023) 679 15 55
35. „Transport-Metalurgia Sp. z o.o.”
ul. Reymonta 62,
97-500 Radomsko
tel. (044) 685 42 35
fax. (044) 685 42 90
36. Firma Handlowo-Usługowa NATEX 2
Irena Jasińska
Trzciniec 45,
06-100 Pułtusk
tel. (023) 692 10 54
505 164 585
fax. (023) 692 10 54
37. Firma Handlowo-Usługowa WIKI
Agnieszka Majda
ul. Sobieszowska 10A,
00-264 Warszawa
38. „DEKAR”
ul. Pułtуска 9,
06-400 Ciechanów
tel./fax. (023) 672 90 02
39. Z.P.U.H. Piotr Sosnowski
Gorysze 21b,
06-400 Ciechanów
tel. (023) 672 89 73
40. „MAR-POL”
Marcin Zbigniew Ochojski
Cetki 5,
87-500 Rypin
tel./fax. (054) 280 21 54, 270 44 15
41. EKO-ZYSK1 Sp. z o.o.
Nowy Modlin 45,
05-180 Pomiechówek
tel. (022) 785 59 99
fax. (022) 785 58 80
42. TRAFFIC
Krzysztof Popławski
ul. Kombatantów 4/1,
15-110 Białystok
tel. (085) 678 54 80
fax. 676 13 44